

ZARZĄD POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO

RAPORT

Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO NA LATA 2021 - 2030 ZA OKRES OD 01.01.2021 R. DO 31.12.2022 R.

**Powiat
Łomżyński**
Tu, zostaję!

2024

Zamawiający:

**Zarząd Powiatu Łomżyńskiego
Starostwo Powiatowe w Łomży**
ul. Szosa Zambrowska 1/27
18-400 Łomża

Wykonawca:

EKOTON Sp. z o.o.

siedziba: ul. Ciepła 12/4; 15 - 472 Białystok
biuro: ul. Włókiennicza 7A lok. 14U, 15 - 464 Białystok
tel./fax. (85) 744-67-95

Zespół autorów:

dr Grzegorz Chocian
dr inż. Beata Gładkowska - Chocian
mgr inż. Agnieszka Łuniewska

14 marca 2024 r.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	4
1.1. PODSTAWA PRAWNA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA.....	5
2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO.....	5
2.1. POŁOŻENIE I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY	5
2.2. LUDNOŚĆ.....	9
2.3. GOSPODARKA.....	10
3. STAN ŚRODOWISKA	11
3.1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA.....	11
3.2. ZAGROŻENIA HAŁASEM	16
3.3. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE.....	19
3.4. GOSPODAROWANIE WODAMI	20
3.5. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.....	23
3.6. ZASOBY GEOLOGICZNE	30
3.7. GLEBY.....	36
3.8. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	38
3.9. ZASOBY PRZYRODNICZE.....	43
3.9.1. <i>Lasy</i>	43
3.9.2. <i>Formy ochrony przyrody i korytarze ekologiczne</i>	45
3.10. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI.....	46
4. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	47
5. STAN I OCENA WYKONANIA ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z POWIATOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	53
6. WNIOSKI.....	69
SPIS RYCIN.....	70
SPIS TABEL	70
SPIS LITERATURY.....	71
ZASOBY INTERNETOWE	72

1. WPROWADZENIE

Niniejszy „Raport z wykonania programu ochrony środowiska dla powiatu łomżyńskiego na lata 2021 - 2030 za okres od 01.01.2021 r. do 31.12.2022 r.” powstał w celu oceny stopnia realizacji zadań zapisanych w Programie Ochrony Środowiska przyjętym uchwałą nr XXI/127/2020 Rady Powiatu Łomżyńskiego z dnia 30 grudnia 2020 r.

W ww. Programie określono cele ekologiczne, harmonogram działań, a także źródła finansowania niezbędne do osiągnięcia postawionych przed powiatem celów.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2022 poz. 2556 ze zm.) ani inne akty wykonawcze nie określają wymagań dotyczących formy i struktury, jaką musi posiadać Raport z wykonania Programu.

Opracowane przez Ministerstwo Środowiska w 2015 roku „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” mówią, że organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co dwa lata raporty z wykonania POŚ, które następnie przedstawia odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy. Organ wykonawczy przedkłada raport także do wiadomości Ministra Środowiska (województwo), zarządu województwa (powiat) albo zarządu powiatu (gmina). W raporcie powinna zostać dokonana ewaluacja realizowanych zadań i poziomu osiągnięcia przyjętych wskaźników. W proces ewaluacji powinni zostać włączeni wszyscy interesariusze, w tym służby i inspekcje działające na terenie danej JST.

Przedkładany Raport opracowano głównie w oparciu o dane ankietowe pozyskane ze Starostwa Powiatowego, Urzędów Gmin z terenu powiatu łomżyńskiego. Posiłkowano się również informacjami, danymi monitoringowymi i opracowaniami będącymi w posiadaniu Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku, Głównego Urzędu Statystycznego, Państwowego Instytutu Geologicznego oraz zasobami internetowymi.

1.1. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania

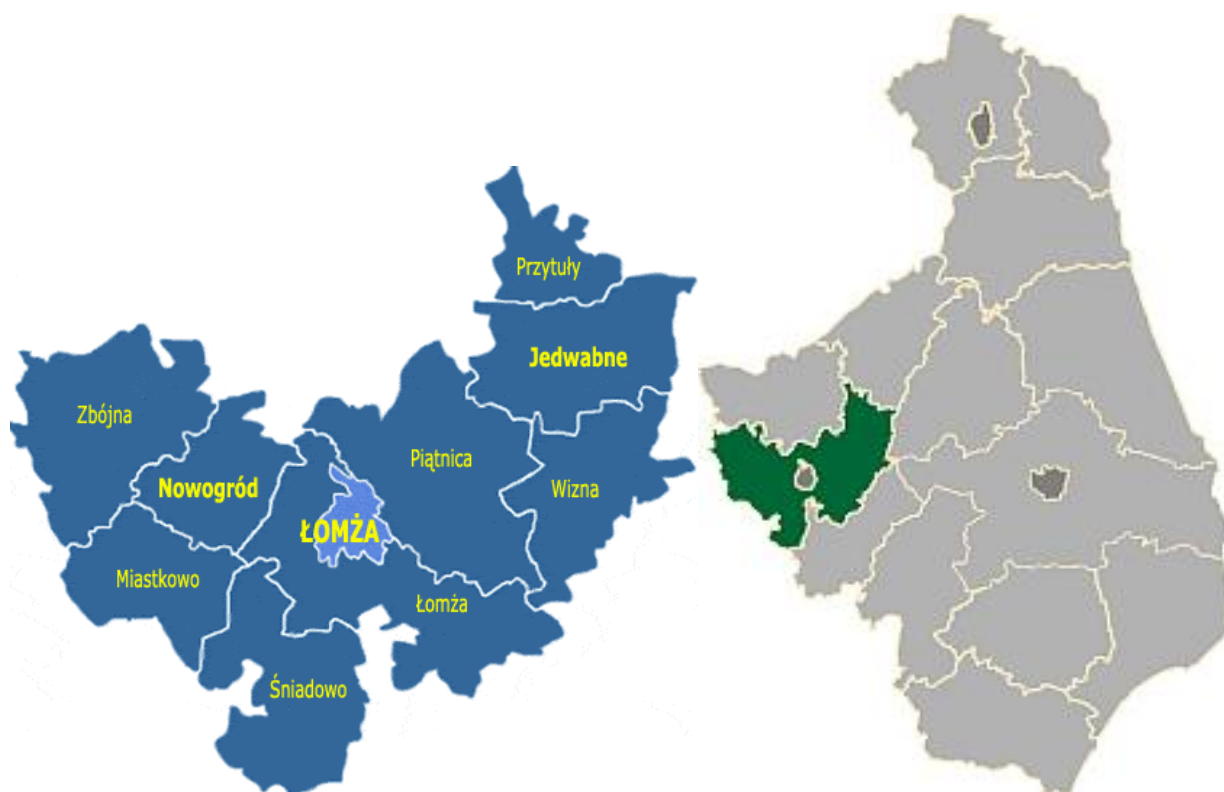
Obowiązek sporządzania raportu w zakresie realizacji zadań wynikających z przyjętego Programu ochrony środowiska wynika z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2022 poz. 2556 ze zm.), gdzie zawarto zapis, iż organ wykonawczy powiatu sporządza co 2 lata raport z wykonania programu ochrony środowiska i przedstawienia go radzie powiatu.

Niniejszy dokument, swoim raportowaniem obejmuje lata 2021 - 2022.

2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO

2.1. Położenie i podział administracyjny

Powiat łomżyński położony jest w zachodniej części województwa podlaskiego. Powiat graniczy z powiatem grajewskim, kolneńskim, monieckim, zambrowskim w województwie podlaskim oraz z powiatem ostrołęckim i ostrowskim w województwie mazowieckim oraz z miastem Łomża.

Ryc. 1. Położenie powiatu łomżyńskiego w województwie podlaskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl/> oraz <http://www.gminy.pl/>

Powiat łomżyński swoim zasięgiem terytorialnym obejmuje następujące gminy:

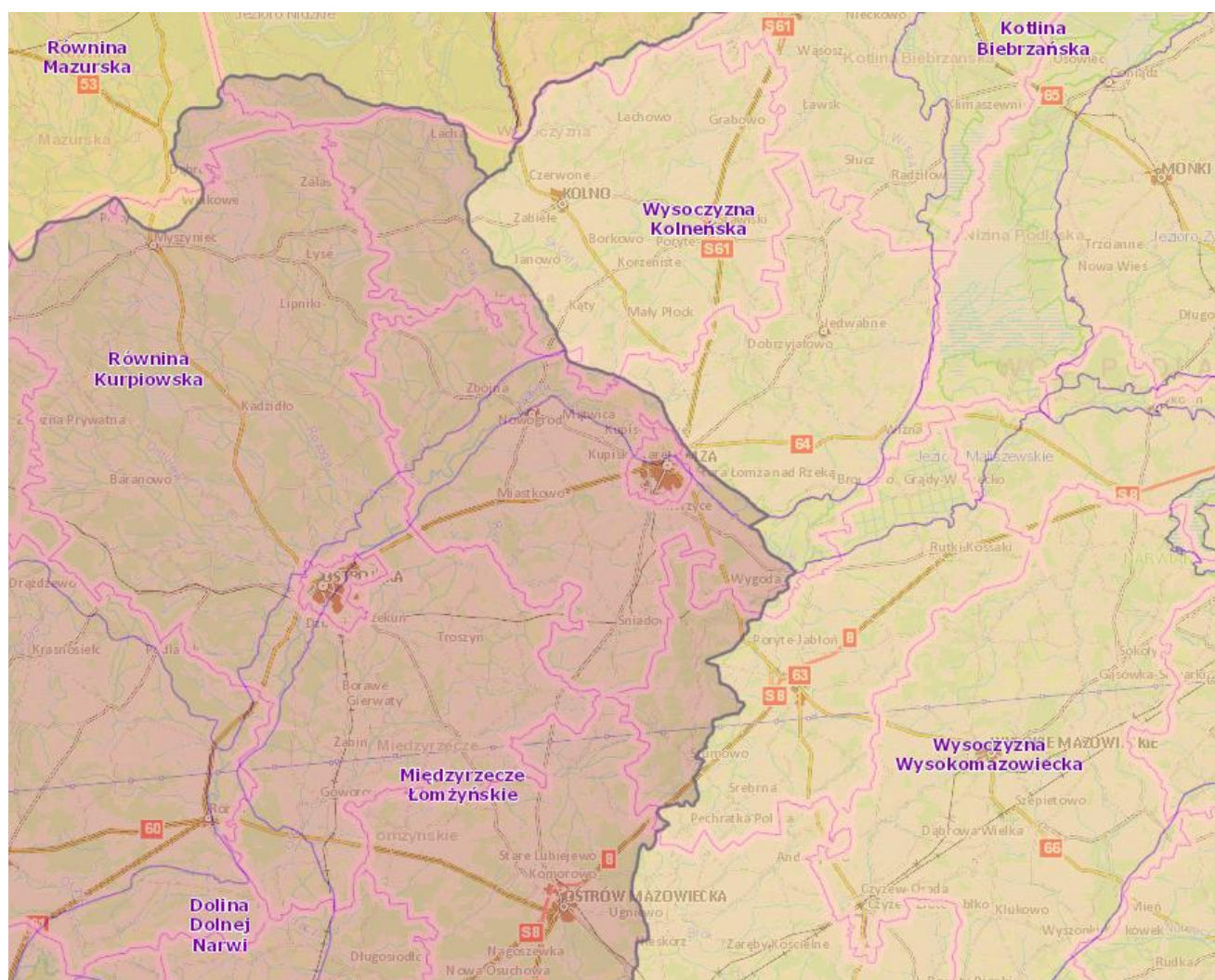
- 2 gminy miejsko-wiejskie - Jedwabne, Nowogród,
- 7 gmin wiejskich - Łomża, Miastkowo, Piątnica, Przytuły, Śniadowo, Wizna, Zbójna.

Ryc. 2. Powiat łomżyński.

Źródło: <https://pl.wikipedia.org/>

Pod względem geograficznym powiat znajduje się na terytorium 2 makroregionów: Niziny Północnomazowieckiej (mezoregiony: Międzyrzecze Łomżyńskie, Równina Kurpiowska oraz Dolina Dolnej Narwi) oraz Niziny Północnopodlaskiej (mezoregiony: Wysoczyzna Kolneńska, Kotlina Biebrzańska, Wysoczyzna Wysokomazowiecka). Położenie powiatu na tle podziału fizycznogeograficznego Polski przedstawiono na rycinie poniżej.

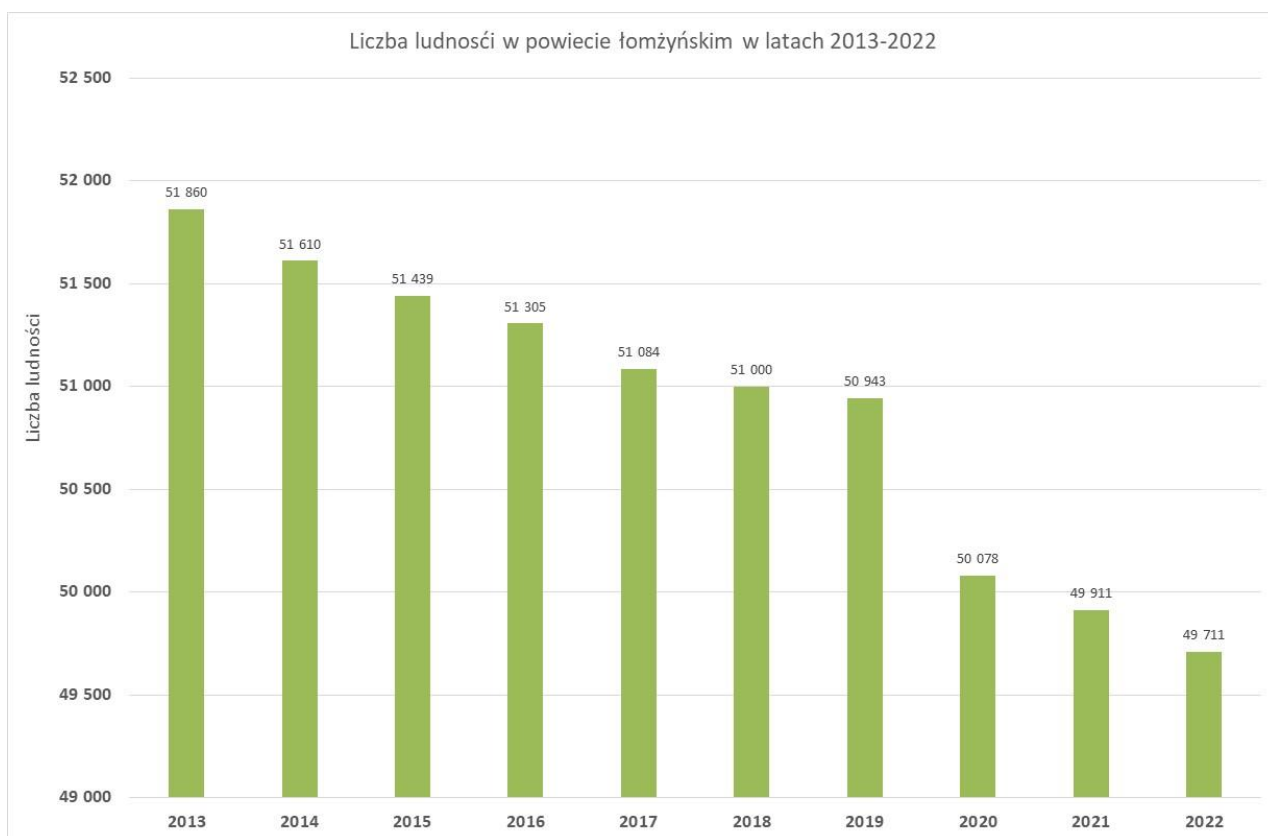

Ryc. 3. Granice powiatu łomżyńskiego na tle podziału fizycznogeograficznego Polski.

Źródło: <http://geologia.pgi.gov.pl/>

2.2. Ludność

Zgodnie z danymi GUS obszar powiatu łomżyńskiego w 2022 roku zamieszkiwało 49 711 osób (stan na 31 XII), w tym 3 788 osób mieszkało w mieście a 45 923 na obszarze wsi. Gęstość zaludnienia w 2022 roku wynosiła 36,7 osób na 1 km². Zmianę liczby ludności powiatu łomżyńskiego w latach 2013 - 2022 obrazuje poniższa rycina.

Ryc. 4. Zmiana liczby ludności powiatu łomżyńskiego w latach 2013-2022.

Źródło: Opracowanie własne Ekoton Sp. z o.o. na podstawie danych GUS zamieszczonych na stronie internetowej <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>

2.3. Gospodarka

Powiat łomżyński zaliczany jest do regionów typowo rolniczych. W przemyśle dominują przedsiębiorstwa z branży rolno - spożywczej, budowlanej i drzewnej. Do największych zakładów należą: „FRESH” Sp. z o.o. Zakład w Chojnach Starych, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Piątnicy oraz Ubojnia Zwierząt Robert Rytel z siedzibą w Podgórzu, Sonarol Sp.j. Najda w Jedwabnem i Jeziorku, Przedsiębiorstwo Produkcji Betonów "PREFBET" Spółka z o.o., METAL-TECHNIK s.c. w Gałkowie k. Miastkowa, MJ Jedwabne Męczkowsky Spółka Jawna w Kaimach.

Według danych GUS za 2022 rok na terenie powiatu łomżyńskiego istniało 3939 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON, w tym:

- sektor publiczny - ogółem - 107,
- sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego - 77,
- sektor publiczny - spółki handlowe - 2,
- sektor prywatny - ogółem - 3828,
- sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - 3294,
- sektor prywatny - spółki handlowe - 111,
- sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego - 4,
- sektor prywatny - spółdzielnie - 17,
- sektor prywatny - fundacje - 23,
- sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne - 139.

3. STAN ŚRODOWISKA

3.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

Powiat łomżyński charakteryzuje się stosunkowo niewielkim poziomem emisji zanieczyszczeń do powietrza. Podstawowymi źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza w powiecie są nieliczne ciepłownie komunalne i przemysłowe oraz rozproszone źródła emisji z sektora komunalno-bytowego. Powszechnymi nośnikami energii cieplnej w gospodarstwach domowych powiatu łomżyńskiego są przede wszystkim paliwa stałe: drewno, trociny i węgiel. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego zauważalny jest stały wzrost emisji zanieczyszczeń gazowych na terenie powiatu łomżyńskiego. Emisja zanieczyszczeń pyłowych także wzrastała na przestrzeni lat, ale jest niska i utrzymuje się na poziomie 9 ton od kilku lat.

Tab. 1. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie łomżyńskim

Emisja/jednostka		Rok									
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Emisja zanieczyszczeń pyłowych											
ogółem	t/r	2	2	6	9	9	9	9	9	9	9
ogółem (Polska = 100)	%	0,00	0,00	0,01	0,02	0,03	0,00	0,00	0,04	0,04	0,04
ogółem na 1 km ² powierzchni	t/r	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
ze spalania paliw	t/r	2	2	6	9	9	9	9	9	9	9
Emisja zanieczyszczeń gazowych											
ogółem	t/r	17 317	17 798	19 234	19 676	20 162	21 320	23 287	25 040	27 635	28 196
ogółem (bez dwutlenku węgla)	t/r	36	37	46	48	51	115	129	140	165	200
dwutlenek siarki	t/r	12	12	18	23	23	22	24	24	39	65
tlenki azotu	t/r	16	17	20	21	24	53	59	64	67	51

Emisja/jednostka		Rok									
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
tlenek węgla	t/r	8	8	8	4	4	40	46	52	59	84
dwutlenek węgla	t/r	17 281	17 761	19 188	19 628	20 111	21 205	23 158	24 900	27 470	27 996
Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń											
pyłowe	t/r	55	55	53	80	84	83	90	90	91	91
gazowe	t/r	24	25	20	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne Ekoton Sp. z o.o. na podstawie danych GUS zamieszczonych na stronie internetowej <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>

Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy. Zgodnie z art. 87 ustawy - Prawo ochrony środowiska, dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

W województwie podlaskim, zostały ustanowione dwie strefy: Aglomeracja Białostocka, którą tworzy powiat miasto Białystok oraz strefa podlaska, obejmująca pozostały obszar województwa tj. 16 powiatów (w tym powiat łomżyński).

Klasyfikację stref przeprowadzono dla każdej strefy odrębnie. Uzyskanie przez strefę klasy A oznacza, że poziom stężeń zanieczyszczeń nie przekracza norm. Zakwalifikowanie strefy do klasy C oznacza, że w strefie znajdują się obszary przekroczeń wartości kryterialnych i wiąże się z koniecznością realizacji działań naprawczych w ramach programów ochrony powietrza (POP).

Według publikacji Głównego Inspektoratu Ochrony środowiska „Roczna ocena jakości powietrza w województwie podlaskim. Raport wojewódzki za rok 2021” w ocenie pod kątem ochrony zdrowia ludzi w województwie podlaskim do klasy A zostały zakwalifikowane wszystkie strefy w odniesieniu do: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla, ołowiu w pyłe zawieszonym PM₁₀, dla których obowiązują poziomy dopuszczalne oraz ozonu i metali ciężkich w pyłe zawieszonym PM₁₀ (arsenu,

kadmu i niklu), dla których obowiązują poziomy docelowe. Do klasy A zaliczono również strefę Aglomeracja Białostocka pod kątem pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀. W odniesieniu do poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} - faza II (obowiązującego od 2020 r.) strefę tę zakwalifikowano do klasy A1. Ponadto, do klasy A zakwalifikowano strefę podlaską w odniesieniu do średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀. W strefie Aglomeracja Białostocka dotrzymany został również poziomu celu długoterminowego ozonu (kryterium - ochrona zdrowia) i w tej klasyfikacji strefa uzyskała klasę D1.

Ocenie pod kątem ochrony roślin w województwie podlaskim podlega jedynie strefa podlaska. Strefa ta, pod kątem kryteriów dla ochrony roślin, została zakwalifikowana do klasy A w odniesieniu do: dwutlenku siarki, dwutlenków azotu oraz ozonu (poziom docelowy).

W województwie podlaskim przekroczenia kryteriów oceny jakości powietrza wystąpiły w odniesieniu do:

- poziomu dopuszczalnego średniego stężenia dobowego pyłu zawieszonego PM₁₀ w strefie podlaskiej (kryterium - ochrona zdrowia) - obszarem przekroczeń jest Łomża. Strefa uzyskała klasę C;
- poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} (faza II) w strefie podlaskiej (kryterium - ochrona zdrowia) - obszarem przekroczeń jest Łomża oraz niewielkie tereny gmin: Łomża i Piątnica. Strefa uzyskała klasę C;
- średniorocznego poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀ w strefie podlaskiej (kryterium - ochrona zdrowia) - obszary przekroczeń to: Łomża, Augustów i Suwałki oraz inne miejscowości województwa, w których dominującym sposobem ogrzewania jest spalanie paliw stałych w mało efektywnych kotłach. Strefa uzyskała klasę C;
- poziomu celu długoterminowego ozonu w strefie podlaskiej (kryterium - ochrona zdrowia) - obszar przekroczeń występuje na niewielkim obszarze strefy podlaskiej od strony południowo-zachodniej, na granicy z sąsiadującymi województwami: mazowieckim i warmińsko-mazurskim oraz lokalnie na granicy z Litwą. Strefa uzyskała klasę D2;
- poziomu celu długoterminowego ozonu w strefie podlaskiej (kryterium - ochrona roślin) - obszar przekroczeń to południowo - zachodnia część województwa, na granicy z województwami sąsiadującymi: mazowieckim i warmińsko-mazurskim oraz niewielki obszar leśny na wschodzie strefy podlaskiej w Nadleśnictwie Krynki. Strefa uzyskała klasę D2.

Zgodnie z danymi zawartymi w publikacji Głównego Inspektoratu Ochrony środowiska „Roczna ocena jakości powietrza w województwie podlaskim. Raport wojewódzki za rok 2022” na podstawie klasyfikacji stref województwa podlaskiego za 2022 rok stwierdzono potrzebę realizacji działań naprawczych mających na celu poprawę jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi dla jednej strefy województwa - strefy podlaskiej. Strefa ta została zakwalifikowana do klasy C ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM₁₀.

W obu strefach został przekroczony poziom celu długoterminowego ozonu - klasa D2.

Największym problemem w skali województwa podlaskiego są wysokie stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyle zawieszonym PM₁₀. Podobnie jak w latach poprzednich, wysokie wartości stężeń tego zanieczyszczenia rejestrowano w okresach grzewczych (styczeń - marzec, październik - grudzień). W 2022 r. przekroczenie poziomu docelowego B(a)P zarejestrowała tylko jedna stacja pomiarowa w województwie zlokalizowana w Łomży. W poprzednich latach przekroczenia poziomu docelowego zarejestrowały również stacje w Augustowie i w Suwałkach. W 2022 roku w województwie podlaskim obszar przekroczeń benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM₁₀ zmniejszył się w stosunku do roku poprzedniego o 0,9%, a liczba ludności objętej przekroczeniem o 21,8%. Jako główną przyczynę przekroczeń wskazuje się „niską” emisję pochodzącą z indywidualnego ogrzewania budynków. Wyznaczone obszary przekroczeń obejmowały głównie Łomżę, Hajnówkę, Grajewo, Bielsk Podlaski i inne mniejsze miasta województwa, gdzie dominującym systemem grzewczym jest ogrzewanie indywidualne. W latach 2021 - 2022 w aglomeracji białostockiej nie odnotowano przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyle zawieszonym PM₁₀. Najwyższe stężenia, bliskie poziomowi docelowemu, wystąpiły na północno - wschodnich terenach Białegostoku, najniższe natomiast w jego centralnej części.

W województwie podlaskim, w sezonie letnim rejestrowany jest wzrost stężeń ozonu, spowodowany napływem tego zanieczyszczenia z innych regionów kraju, obecnością w atmosferze jego prekursorów oraz w dużej mierze panującymi warunkami meteorologicznymi (duże nasłonecznienie i brak opadów). W 2022 r. w strefach województwa podlaskiego nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego ozonu określonego dla kryterium ochrony zdrowia ludzi.

Stwierdzono jednak przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu w aglomeracji białostockiej i strefie podlaskiej. Odnotowały to dwie stacje pomiarowe: w Białymstoku i Borsukowiźnie. Stacja w Augustowie nie zanotowała przekroczenia tego kryterium oceny, co również potwierdziły rozkłady stężeń tego zanieczyszczenia, które wskazują na brak przekroczenia poziomu celu długoterminowego na obszarze północnej i środkowej części województwa. Obszar przekroczeń wyznaczony na podstawie wyników szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza za 2022 r. wykonanego przez IOŚ-PIB,

zajmuje południową, południowo - zachodnią i zachodnią część województwa oraz niewielkie obszary przy wschodniej granicy państwa. Należy dodać, że w województwie podlaskim, na żadnym stanowisku pomiarowym nie wystąpiły stężenia przekraczające wartość progu informowania społeczeństwa o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego dla ozonu. Wartość progowa określona jest dla stężeń jednogodzinnych i wynosi $180 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Na obszarze województwa podlaskiego występuje niski poziom zanieczyszczenia powietrza (poniżej poziomów dopuszczalnych/docelowych) dla następujących substancji: dwutlenek siarki, tlenki azotu, benzen, tlenek węgla oraz oznaczanych w pyle zawieszonym PM10 metali: arsenu, ołowiu, kadmu i niklu.

Badania przeprowadzone w 2022 roku wskazują na poprawę jakości powietrza pod względem zanieczyszczenia pyłami. W porównaniu do lat ubiegłych stężenia pyłów zawieszonych zmalały i nie przekraczają poziomów dopuszczalnych. W dalszym ciągu istotnym problemem pozostają jednak wysokie dobowe stężenia tego pyłu, rejestrowane w sezonie grzewczym. W 2022 roku, w zakresie liczby dni z przekroczeniem średnio dobowego poziomu dopuszczalnego, nie wystąpiło przekroczenie. Jednak w Łomży (strefa podlaska), w rejonie występowania w poprzednich latach przekroczeń dopuszczalnych standardów jakości powietrza dla zanieczyszczeń pyłowych - ilość dni z przekroczeniami tego poziomu wyniosła 32 i była bliska liczbie dopuszczalnej (35 dni). W 2021 roku było to 41 dni, a w 2020 roku - 39 dni.

Przeprowadzona ocena jakości powietrza nie wykazała również przekroczenia w 2022 r. poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} ($20 \mu\text{g}/\text{m}^3$) na obszarze obu stref województwa. W poprzednich latach obszar przekroczeń stężenia średniorocznego występował przeważnie w Łomży i okolicach. W 2022 r. najwyższe stężenie średnioroczne było równe poziomowi dopuszczalnemu i wystąpiło w Łomży.

Na poprawę jakości powietrza w zakresie pyłów zawieszonych miały wpływ działania na rzecz ochrony powietrza wynikające z realizacji programów ochrony powietrza (POP) dla województwa podlaskiego oraz występujące w 2022 roku warunki meteorologiczne m. in. ciepła i mało śnieżna zima.

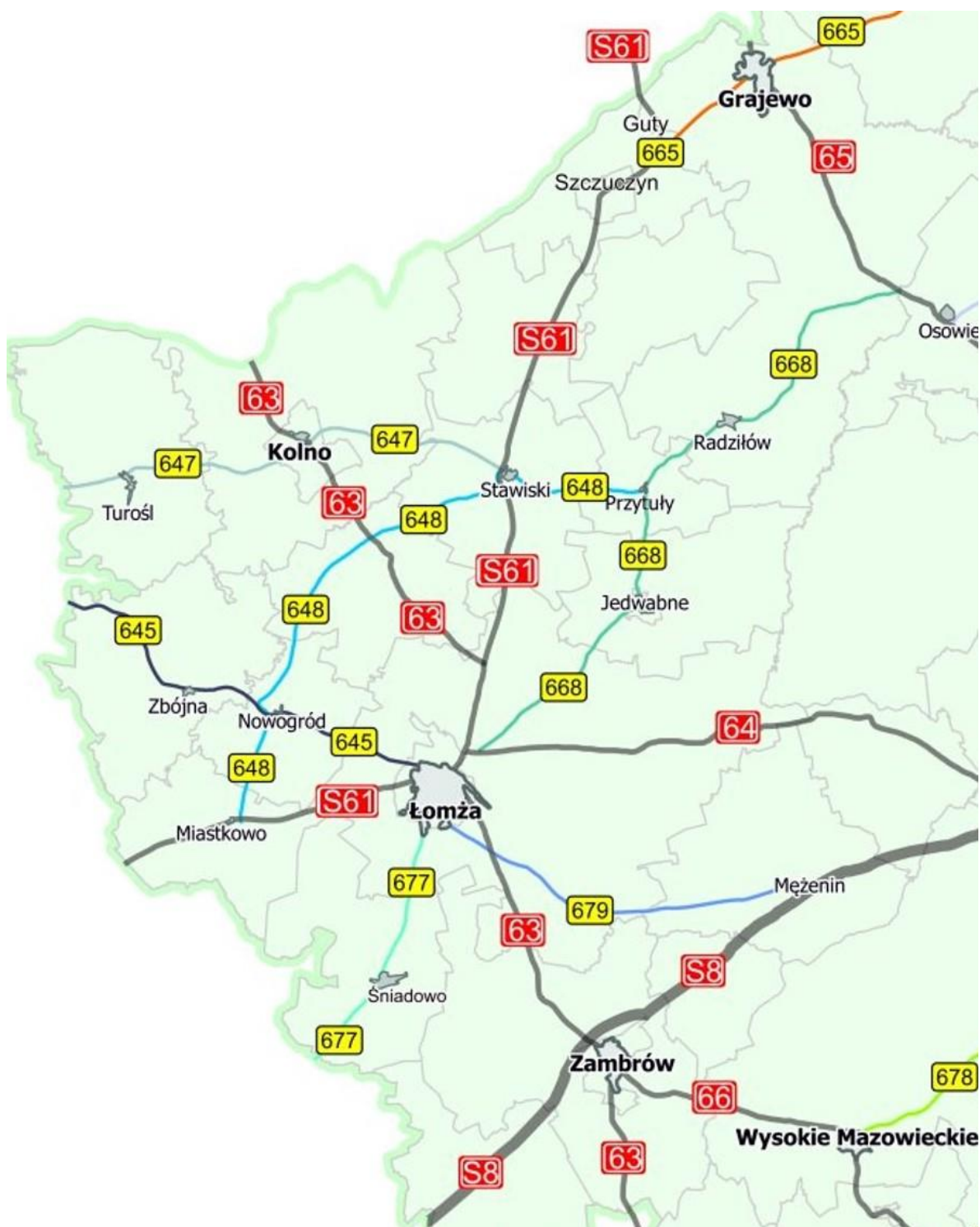
W odniesieniu do kryterium ochrony roślin, w 2022 r. pomiary jakości powietrza oraz wyniki szacowania wykonane w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza za 2022 r. wykonanego przez IOŚ-PIB, nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych określonych dla dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz poziomu docelowego ozonu. Przekroczenia w strefie podlaskiej stwierdzono w przypadku ozonu w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego. Rozkład przestrzenny wskaźnika ozonu - AOT40 - dla roku 2022 w województwie podlaskim jest bardzo zróżnicowany i wskazuje na

przekroczenie poziomu celu długoterminowego na przeważającym obszarze strefy podlaskiej, zajmującym ponad połowę powierzchni województwa.

3.2. Zagrożenia hałasem

Hałas jest powszechnie występującym zanieczyszczeniem środowiska i jednym z poważniejszych problemów obniżających jakość życia. Są to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie. Hałas w środowisku powodowany jest głównie przez ruch transportowy (drogowy, kolejowy, lotniczy), działalność przemysłową oraz aktywność związaną z rekreacją. Na terenie powiatu łomżyńskiego podstawowym źródłem uciążliwości akustycznej są drogi i w mniejszym, lokalnym wymiarze, hałas przemysłowy.

Hałas komunikacyjny jest w województwie podlaskim, a także w powiecie łomżyńskim, przez które przebiegają ważne drogi tranzytowe w stronę granicy wschodniej, wyraźnie narastającym problemem. Uciążliwość dla ludności i środowiska tego rodzaju hałasu wyraźnie wzrosła wraz ze wzrostem wskaźnika presji motoryzacji, wiążącego gęstość sieci drogowej, natężenie ruchu i potencjalną liczbę ludności narażoną na oddziaływanie ze strony transportu. Efekty stosowanych obecnie środków technicznych zmierzających do przeciwdziałania temu zjawisku są niezadowalające. Stosowane ekrany akustyczne posiadają niewielką skuteczność i są naprawdę efektywne tylko w ich najbliższym sąsiedztwie. Niewielkie są możliwości w zakresie obniżenia hałaśliwości pojazdów, zmiany nawierzchni dróg czy poprawy płynności ruchu. W zmniejszeniu tego rodzaju uciążliwości akustycznej główną rolę odgrywają obecnie rozwiązania planistyczne, sporządzane na etapie tworzenia nowych planów zagospodarowania przestrzennego, wskazujące prawidłowe, nie kolidujące ze sobą lokalizacje infrastruktury: przemysłu, dróg i osiedli mieszkaniowych oraz budowa obwodnic.

Ryc. 5. Drogi krajowe i wojewódzkie przebiegające przez powiat łomżyński.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Podlaskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Białymstoku <https://www.pzdw.bialystok.pl/>

W powiecie łomżyńskim najbardziej narażone na uciążliwość hałasową są miejscowości leżące przy głównych krajowych trasach komunikacyjnych, prowadzących ruch tranzytowy w stronę granicy wschodniej tj. przy drogach krajowych nr 61, 63

i wojewódzkiej 677. Drogi te, mimo, że obciążone bardzo dużym ruchem lokalnym i tranzytowym, w tym bardzo dużym udziałem w ruchu pojazdów ciężarowych, są zwykłymi drogami jednojezdniowymi, bez żadnych urządzeń chroniących ludzi i środowisko. Na terenie powiatu łomżyńskiego nie ma żadnej obwodnicy i żadnego ekranu akustycznego, mimo, że prowadzone przez WIOŚ pomiary natężenia hałasu w miejscowościach leżących przy tych trasach (Śniadowo, Piątnica, Miastkowo), wykazują znaczne przekroczenia dopuszczalnych norm.

Według publikacji Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska „Ocena hałasu komunikacyjnego na terenie województwa podlaskiego w 2021 roku” na terenie powiatu łomżyńskiego w roku 2021 zbadano między innymi uciążliwość akustyczną dróg wojewódzkich nr 645 i 648 w miejscowości Nowogród (w 2 punktach pomiarowych):

- Punkt pomiarowy krótkookresowy nr 1 – zlokalizowany przy ul. Stacha Konwy 22 (fragment drogi wojewódzkiej nr 645) - miejski odcinek drogi na trasie Łomża - (Nowogród) - Myszyniec. Badania wykazały brak przekroczeń poziomów dopuszczalnych.
- Punkt pomiarowy krótkookresowy nr 2 - zlokalizowany przy ul. Miastkowska 19 (fragment drogi wojewódzkiej nr 648) - miejski odcinek drogi na trasie Stawiski - (Nowogród) - Miastkowo. Badania wykazały brak przekroczeń poziomów dopuszczalnych.

Zgodnie z danymi zawartymi w publikacji Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska „Ocena stanu akustycznego na terenie województwa podlaskiego w roku 2022” w 2022 r. nie wykonywano badań hałasu na terenie powiatu łomżyńskiego. W niniejszym opracowaniu wskazano, iż na terenie powiatu łomżyńskiego tereny zagrożenia hałasem nie występują. Mapa akustyczna opracowana została w oparciu o średnioroczne (za 2020 r.) natężenie ruchu na przedmiotowym odcinku, w związku z czym zidentyfikowano tereny z przekroczeniami. Jednakże w związku z oddaniem do użytkowania w 2021 r. drogi S61 ruch został w około 75% przeniesiony. Przyczyniło się to do wyeliminowania dotychczas występujących przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu.

3.3. Pola elektromagnetyczne

Promieniowanie elektromagnetyczne (PEM) w tym promieniowanie niejonizujące zaliczane jest obecnie do podstawowych rodzajów zanieczyszczenia środowiska naturalnego. Promieniowanie niejonizujące to emisja energii elektromagnetycznej w postaci pól elektromagnetycznych, wywołująca zmianami rozkładów ładunków elektrycznych w układach materialnych, której absorpcja w organizmach żywych może wywoływać efekty biologiczne, nie powodując jednak jonizacji atomów i cząsteczek tych organizmów. Najpowszechniej występującymi instalacjami będącymi źródłami PEM, które mają istotny wpływ na ogólny poziom pól w środowisku są linie elektroenergetyczne oraz instalacje radiokomunikacyjne, takie jak stacje bazowe telefonii komórkowej oraz stacje nadawcze radiowe i telewizyjne.

Na terenie powiatu łomżyńskiego przebiegają linie energetyczne 400 kV Narew-Łomża-Ostrołęka oraz Elk - Łomża.

Według publikacji Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska „Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2021 w województwie podlaskim” na terenie powiatu łomżyńskiego w 2021 roku pomiarów dokonano w 3 punktach w miejscowościach Jedwabne, Miastkowo i Wizna. W żadnym z badanych punktów pomiarowych w powiecie łomżyńskim nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

Według publikacji Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska „Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2022 w województwie podlaskim” na terenie powiatu łomżyńskiego w 2022 roku pomiarów dokonano w 2 punktach miejscowościach Nowogród i Przytuły. W żadnym z badanych punktów pomiarowych w powiecie łomżyńskim nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

3.4. Gospodarowanie wodami

Teren powiatu łomżyńskiego leży w obszarze dorzecza Wisły i jest objęty ustaleniami Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 poz. 300).

Tereny powiatu łomżyńskiego leżą się w zlewniach Narwi, Biebrzy i Pisy i są zaliczane do uboższych w kraju pod względem zasobów wód powierzchniowych. Główną rzeką powiatu jest Narew, a jej największymi i najcenniejszymi dopływami są: Biebrza i Pisa. Mniejszymi, ale istotnymi, dopływami są rzeki: Łojewek, Jedwabianka, Gać (z Jabłonką), Łomżyczka, Lepacka Struga, Krzywa Noga i Ruż.

Tab. 2. Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych na terenie powiatu łomżyńskiego na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
RW20001226539	Narew od Biebrzy do Omulwi	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW200010265369	Czczotka	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW200016262999	Biebrza od Elku do ujścia	dobry stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW20001626199	Narew od Lizy do Biebrzy	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW200015263183	Dopływ ze Śliwowa Łopienitego	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW2000102649839	Skroda do Dzierzbi	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW20001026296729	Dopływ z Ławska	dobry stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW2000102629689	Matlak	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
RW20001026296929	Dopływ w m. Łoje-Awissa	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW20001126499	Pisa od jez. Roś do ujścia ze Skrodą od Dzierzbi	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW200010264969	Kanał Poredy-Charubin	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW200010263929	Cetna	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW20001026389	Penza	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW20001026327	Łojewek do Dopływu w Olszynach	dobry stan ekologiczny	brak danych	brak danych	zagrożona
RW200010262972	Dopływ spod Borawskich	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW200010262989	Cetna	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW2000102651653	Ruż do Dopływu spod Dąbek	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW2000112651899	Szkwia od Dopływu spod Lipniaka do ujścia	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW200010265132	Dopływ spod Popiołek	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW2000102651669	Dopływ z Tarnowa	umiarkowany stan ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona
RW2000102651889	Kanał Kaczor	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW200010265149	Kanał Kuzie	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW200011265169	Ruż od Dopływu spod Dąbek do ujścia	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
RW200010263419	Gać do Jabłonki	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW200010263489	Kołomyja	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW20001026369	Łomżyczka	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW20001626349	Gać od Jabłonki do ujścia	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW200010263949	Lepacka Struga	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW200011263299	Łojewek od Dopływu w Olszynach	dobry stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW200010265129	Krzywa Noga	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
RW200010263129	Jedwabianka	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>

Wody podziemne są zasobem naturalnym, który powinien być szczególnie chroniony przed pogorszeniem stanu i zanieczyszczeniem chemicznym. Najczęstszymi źródłami zanieczyszczeń wód podziemnych są wycieki z nieizolowanych wysypisk odpadów, z baz paliwowych i stacji sprzedaży paliw do pojazdów samochodowych. Na terenach silnie uprzemysłowionych głównym zanieczyszczeniem są siarczany, z kolei na terenach rolniczych są to azotany i fosforany pochodzące z nawożenia i nieskanalizowanych terenów wiejskich. Wody podziemne są głównym źródłem zaopatrzenia powiatu łomżyńskiego w wodę do celów komunalnych i przemysłowych.

Tab. 3. Ocena stanu (2019) jednolitych części wód podziemnych na terenie powiatu łomżyńskiego wg Rozporządzenia MG MiŻS z dnia 11.10.2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148)

Kod JCWP	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan JCWPd	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
GW200052	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
GW200051	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
GW200050	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
GW200032	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
GW200031	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne>

3.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Zgodnie z danymi GUS w 2022 roku w powiecie łomżyńskim pobrano na potrzeby gospodarki narodowej i ludności 4 276,8 dam³ wody. Zużycie wody systematycznie rośnie od 2013 r. Najwięcej wody w powiecie zużywa się na eksploatację sieci wodociągowej.

Tab. 4. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w powiecie łomżyńskim w ciągu roku.

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku	Jednostka	Lata									
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ogółem	dam ³	3 081,3	3 327,6	3 508,8	3 573,6	3 647,4	3 846,6	3 963,7	4 208,7	4 330,0	4 276,8
przemysł	dam ³	706	768	835	893	1 020	1 012	1 045	1 212	1 337	1 348
nawadnianie użytków rolnych i leśnych oraz napętnianie i uzupełnianie stawów rybnych	dam ³	657	657	657	657	657	657	-	-	-	-

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku	Jednostka	Lata									
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
napętnianie i uzupełnianie stawów rybnych	dam ³	-	-	-	-	-	-	657	657	667	667
eksploatacja sieci wodociągowej	dam ³	1 718,3	1 902,6	2 016,8	2 023,6	1 970,4	2 177,6	2 261,7	2 339,7	2 326,0	2 261,8
eksploatacja sieci wodociągowej - gospodarstwa domowe	dam ³	1 549,9	1 652,2	1 781,8	1 734,6	1 617,2	1 778,4	1 820,7	1 980,4	1 957,8	2 039,8
udział przemysłu w zużyciu wody ogółem	%	22,9	23,1	23,8	25,0	28,0	26,3	26,4	28,8	30,9	31,5
zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³	59,2	64,3	68,1	69,6	71,2	75,4	77,9	83,9	86,7	85,9

Źródło: Opracowanie własne Ekoton Sp. z o.o. na podstawie danych GUS zamieszczonych na stronie internetowej <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>

Sieć wodociągowa w pow. łomżyńskim jest systematycznie, choć powoli, rozbudowywana. Zgodnie z danymi GUS za 2022 r. w powiecie znajdowało się 974,2 km eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej). W 2022 r. 83,9 % ludności powiatu łomżyńskiego korzystało z sieci wodociągowej.

W powiecie łomżyńskim sieć kanalizacyjna jest znacznie krótsza od sieci wodociągowej. Od lat kanalizacja jest powoli rozbudowywana. Długość całkowita w 2022 roku wyniosła 92,7 km. Kanalizacja w 2022 r. obsługiwała 21,9 % mieszkańców powiatu łomżyńskiego.

Tab. 5. Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w powiecie łomżyńskim w latach 2019-2022 r.

Parametr i jednostka		Rok			
		2019	2020	2021	2022
Wodociągi					
długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej)	km	-	935,6	950,0	974,2

Parametr i jednostka		Rok			
		2019	2020	2021	2022
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	930,6	935,6	950,0	-
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	12 532	12 789	13 090	13 288
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	41 894	41 546	41 634	41 686
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	% ludności JST	82,2	83,0	83,4	83,9
Kanalizacja					
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	92,0	92,2	92,6	92,7
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 467	2 558	2 607	2 632
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	10 544	10 746	10 848	10 866
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	% ludności JST	20,7	21,5	21,7	21,9

Źródło: Opracowanie własne Ekoton Sp. z o.o. na podstawie danych GUS zamieszczonych na stronie internetowej <https://bd1.stat.gov.pl/bd1/>

W 2022 r. z terenu powiatu łomżyńskiego odprowadzono do wód lub do ziemi łącznie 1453 dam³ ścieków komunalnych i przemysłowych wymagających oczyszczenia, z czego 100 % ścieków oczyszczono. Dominującym sposobem oczyszczania ścieków jest ich oczyszczanie biologiczne z podwyższonym usuwaniem biogenów - związków azotu i fosforu (1349 dam³), co przyczynia się do ograniczenia antropopresji na środowisko wodne.

Tab. 6. Ścieki przemysłowe i komunalne w powiecie łomżyńskim wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku.

Parametr i jednostka		Rok			
		2019	2020	2021	2022
ogółem	dam ³	1 160,0	1 401,0	1 421,0	1 453,0
ogółem na 1 mieszkańca	m ³	22,8	27,9	28,5	29,2
oczyszczane razem	dam ³	1 160	1 401	1 421	1 453
oczyszczane biologicznie	dam ³	87	120	104	104
oczyszczane z podwyższonym usuwaniem biogenów	dam ³	1 073	1 281	1 317	1 349
oczyszczane biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczania	%	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: Opracowanie własne Ekoton Sp. z o.o. na podstawie danych GUS zamieszczonych na stronie internetowej <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>

Tab. 7. Ścieki przemysłowe w powiecie łomżyńskim odprowadzone w ciągu roku

Parametr i jednostka		Rok			
		2019	2020	2021	2022
ścieki odprowadzone ogółem	dam ³	978	1 241	1 301	1 324
ścieki odprowadzone do sieci kanalizacyjnej	dam ³	108	170	205	181
ścieki odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi	dam ³	870	1 071	1 096	1 143
ścieki odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	dam ³	870	1 071	1 096	1 143
ścieki oczyszczane razem	dam ³	870	1 071	1 096	1 143

Parametr i jednostka		Rok			
		2019	2020	2021	2022
ścieki oczyszczane biologicznie	dam ³	23	10	1	1
ścieki oczyszczane z podwyższonym usuwaniem biogenów	dam ³	847	1 061	1 095	1 142
udział ścieków oczyszczonych w ściekach wymagających oczyszczenia	%	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: Opracowanie własne Ekoton Sp. z o.o. na podstawie danych GUS zamieszczonych na stronie internetowej <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>

Tab. 8. Ścieki komunalne w powiecie łomżyńskim odczyszczane w ciągu roku

Parametr i jednostka		Rok			
		2019	2020	2021	2022
ścieki odprowadzone ogółem	dam ³	290,0	330,0	325,0	310,0
odprowadzane w czasie doby do kanalizacji	dam ³	0,8	0,9	0,9	0,8
oczyszczane łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi	dam ³	159	168	176	160
oczyszczane razem	dam ³	290	330	325	310
oczyszczane biologicznie	dam ³	64	110	103	103
oczyszczane z podwyższonym usuwaniem biogenów	dam ³	226	220	222	207
oczyszczane biologicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków ogółem	%	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: Opracowanie własne Ekoton Sp. z o.o. na podstawie danych GUS zamieszczonych na stronie internetowej <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>

Ze względu na słabo rozbudowaną sieć kanalizacyjną, głównie na terenach wiejskich, znaczna ilość ścieków gromadzona jest w nie zawsze dokładnie uszczelnionych lub wcale nie uszczelnionych, szambach. Ponadto część nieczystości wywożona jest na łąki, pola lub wylwana do rowów, skąd trafia do środowiska wodnego. Według danych GUS w 2022 roku na terenie powiatu funkcjonowało 6947 zbiorników bezodpływowych (szamb), 1688 oczyszczalni przydomowych oraz 4 stacje zlewne.

Tab. 9. Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych w powiecie łomżyńskim.

Parametr i jednostka		Rok			
		2019	2020	2021	2022
zbiorniki bezodpływowe - stan w dniu 31 grudnia	szt.	8 637	9 771	8 474	6 947
oczyszczalnie przydomowe - stan w dniu 31 grudnia	szt.	1 141	1 245	1 607	1 688
stacje zlewne - stan w dniu 31 grudnia	szt.	4	4	4	4
nieczystości ciekłe (ścieki bytowe) odebrane w ciągu roku	m ³	30 687,4	37 063,3	43 782,8	39 186,2
ścieki bytowe w tym przekazane do stacji zlewnej	m ³	30 687,4	37 063,3	43 782,8	39 186,2
nieczystości ciekłe (ścieki komunalne) odebrane w ciągu roku	m ³	1 723,0	888,5	1 150,5	1 155,0
ścieki komunalne w tym przekazane do stacji zlewnej	m ³	1 723,0	888,5	1 150,5	1 155,0

Źródło: Opracowanie własne Ekoton Sp. z o.o. na podstawie danych GUS zamieszczonych na stronie internetowej <https://bdل.stat.gov.pl/bdl/>

Niekorzystnym „ubocznym” zjawiskiem związanym z procesem oczyszczania ścieków jest powstawanie na oczyszczalniach osadów ściekowych. W oczyszczalniach komunalnych 2022 roku wg danych GUS wytworzono 39 ton osadów, z czego 8 ton zastosowano do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu. Na oczyszczalniach przemysłowych powstało w 2022 roku łącznie 669 tony osadów, z czego 100 % zastosowano w rolnictwie.

Tab. 10. Osady z przemysłowych oczyszczalni ścieków w powiecie łomżyńskim wytworzone w ciągu roku.

Parametr i jednostka		Rok			
		2019	2020	2021	2022
ogółem	Mg	649	556	510	669
stosowane w rolnictwie	Mg	647	555	510	669
magazynowane czasowo	Mg	2	1	0	0

Źródło: Opracowanie własne Ekoton Sp. z o.o. na podstawie danych GUS zamieszczonych na stronie internetowej <https://bdł.stat.gov.pl/bdł/>

Tab. 11. Osady z komunalnych oczyszczalni ścieków w powiecie łomżyńskim wytworzone w ciągu roku.

Parametr i jednostka		Rok			
		2019	2020	2021	2022
ogółem	Mg	40	32	40	39
stosowane do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu	Mg	8	8	10	8
składowane razem	Mg	15	10	0	0
magazynowane czasowo	Mg	16	13	29	19

Źródło: Opracowanie własne Ekoton Sp. z o.o. na podstawie danych GUS zamieszczonych na stronie internetowej <https://bdł.stat.gov.pl/bdł/>

3.6. Zasoby geologiczne

Obszar powiatu łomżyńskiego położony jest w obrębie prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej, w której podłoże krystaliczne zalega na głębokości 700 - 1500 m. Budują je głównie skały metamorficzne: migmatyty, gnejsy, amfibolity i granitognejsy. Na całym obszarze występują utwory ery mezozoicznej - zaliczane do triasu, jury i kredy - wykształcone w postaci mułów, wapieni, dolomitów, piaskowców, margli i kredy piszącej o miąższości od 300 do 800 m. Na osadach mezozoicznych zalegają utwory trzeciorzędowe pochodzenia morskiego oraz śródlądowego.

Na głębokości 130 - 150 m od powierzchni terenu występują utwory czwartorzędowe głównie pochodzenia glacialnego i interglacialnego zbudowane z utworów zlodowacenia (mułki, ropy, gliny zwałowe, wodnolodowcowe piaski i żwiry, głazy morenowe).

Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie powiatu głównymi surowcami są:

- Piaski i żwiry,
- Piaski kwarcowe do produkcji betonów komórkowych,
- Piaski kwarcowe do produkcji cegły wapienno-piaskowej,
- Surowce ilaste ceramiki budowlanej.

W poniższej tabeli zamieszczono charakterystykę eksploatowanych złóż na podstawie „Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2021 r.” opracowanego przez Państwowy Instytut Geologiczny:

Tab. 12. Złóża kopalin na terenie powiatu łomżyńskiego eksploatowane w 2021 r.

Nazwa złoża	Kopalina główna / podtyp	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby [tys. Mg]		Wydobycie [tys. Mg]
			Geologiczne bilansowe	Przemysłowe	
Boguszyce	piaski i żwiry	E	145	-	9
Dębowo		E	113	-	0

Nazwa złoża	Kopalina główna / podtyp	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby [tys. Mg]		Wydobycie [tys. Mg]
			Geologiczne bilansowe	Przemysłowe	
Dębowo II		E	851	851	22
Drogoszewo IX		E	160	160	96
Drogoszewo VIII		E	121	-	35
Grądy I/1		E	13	-	1
Jedwabne 5		E	148	-	20
Kaimy IV		E	2471	2471	147
Kisielnica I		E	301	-	15
Kownaty		E	273	-	4
Mątwica 3		E	205	-	5
Mątwica 4		E	284	-	5
Mątwica 6		E	4793	4793	65
Mątwica VII		E	3259	3259	260
Murawy		E	397	-	31
Nagórki 1		E	359	-	0
Piątnica Włościańska I		E	233	-	3
Pieńki Okopne		E	88	-	17
Podgórze III		E	245	-	32
Stare Konopki		E	2835	2765	130
Stare Ratowo		E	301	-	33
Uśnik Kolonia I		E	175	-	14
Wiktorzyn		E	754	754	7
Zaruzie VII		E	294	-	34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2021 r., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa, 2022 r.

W poniższej tabeli zamieszczono charakterystykę wszystkich złóż na podstawie „Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2022 r.” opracowanego przez Państwowy Instytut Geologiczny:

Tab. 13. Złoża kopalin na terenie powiatu łomżyńskiego w 2022 r.

Nazwa złoża	Kopalina główna / podtyp	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby [tys. Mg]		Wydobycie [tys. Mg]
			Geologiczne bilansowe	Przemysłowe	
Bacze Suche	piaski i żwiry	Z	-	-	-
Bacze Suche dz. 115		T	182	182	-
Boguszyce		E	139	-	6
Boguszyce II		R	520	-	-
Dębowo		E	112	-	1
Dębowo II		E	841	841	11
Dłużniewo		R	640	-	-
Drogoszewo		P	8818	-	-
Drogoszewo 2		R	297	-	-
Drogoszewo 3		R	283	-	-
Drogoszewo 5		Z	73	-	-
Drogoszewo 6		Z	119	-	-
Drogoszewo IX		E	119	119	41
Drogoszewo VIII		E	86	-	35
Drogoszewo X		R	419	-	-
Elżbiecin I		Z	59	-	-
Gałkówka		M	-	-	-
Gałkówka-Zaruzie		P	11671	-	-
Górki		T	239	-	-
Grądy I		Z	Tylko pzb.	-	-
Grądy I/1		E	12	-	2
Grądy II		R	Tylko pzb.	-	-
Grzymały		R	2236	2236	-
Grzymały Szczepankowskie		R	250	-	-
Jarnuty		Z	Tylko pzb.	-	-

Nazwa złoża	Kopalina główna / podtyp	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby [tys. Mg]		Wydobycie [tys. Mg]
			Geologiczne bilansowe	Przemysłowe	
Jedwabne		Z	403	-	-
Jedwabne 5		E	118	-	30
Jedwabne II		R	6395	-	-
Kaimy 3		T	173	-	-
Kaimy IV		E	2387	2387	83
Kaimy V		R	643	-	-
Kaimy VI		R	85	-	-
Kalinowo		R	95	-	-
Kisielnica		Z	179	-	-
Kisielnica I		E	292	-	9
Kisielnica II		E	4783	3427	25
Kisielnica III		R	550	-	-
Kisiotki		R	1028	-	-
Kobylin		T	92	-	-
Kobylin I		E	2303	2303	15
Kołaczki- Lemiesze		R	396	-	-
Kownaty		E	272	-	2
Kucze Małe		Z	51	-	-
Kupiski		R	149	149	-
Kupiski Nowe II		T	482	220	-
Kupiski Nowe II dz. 970		R	246	-	-
Kupiski Nowe III		Z	81	-	-
Mątwica 1		R	1761	-	-
Mątwica 2		R	309	-	-
Mątwica 3		E	203	-	2
Mątwica 4		E	283	-	2
Mątwica 5		T	354	-	-

Nazwa złoża	Kopalina główna / podtyp	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby [tys. Mg]		Wydobycie [tys. Mg]
			Geologiczne bilansowe	Przemysłowe	
Mątwica 6		E	4761	4761	33
Mątwica VII		E	5612	5612	683
Murawy		E	371	-	26
Nagórki		R	228	-	-
Nagórki 1		E	358	-	1
Nowe Bożejewo		P	3412	-	-
Nowogród		R	678	-	-
Orlikowo		R	493	-	-
Piątnica Włościańska		Z	-	-	-
Piątnica Włościańska I		E	229	-	4
Pieńki Okopne		T	88	-	-
Podgórze II		R	Tylko pzb.	516	-
Podgórze III		E	231	-	14
Podgórze IV		R	111	-	-
Sławiec		R	310	-	-
Stare Duchny		R	1815	-	-
Stare Duchny I		E	1760	1760	3
Stare Konopki		E	2811	2470	24
Stare Modzele 5		R	406	406	-
Stare Modzele I		Z	1439	-	-
Stare Modzele II		Z	1347	-	-
Stare Modzele III		Z	145	-	-
Stare Ratowo		E	282	-	19
Uśnik Kolonia		R	831	831	-
Uśnik Kolonia I		E	160	-	15
Wiktorzyn		E	745	745	9
Zalesie Poczynki		R	860	-	-

Nazwa złoża	Kopalina główna / podtyp	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby [tys. Mg]		Wydobycie [tys. Mg]
			Geologiczne bilansowe	Przemysłowe	
Zaruzie		T	1032	1032	-
Zaruzie VII		E	257	-	38
Zaruzie VIII		E	388	388	150
Śniadowo	Piaski kwarcowe do produkcji betonów komórkowych	Z	975,76	-	-
Podgórze	Piaski kwarcowe do produkcji cegły wapienno-piaskowej	P	8652	-	-
Śniadowo		R	427,7	-	-
Mątwica	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Z	1672	-	-

Oznaczenia stanu zagospodarowania złoża:

R - złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo (kategorie A+B+C₁),

Z - złoża, z którego wydobywanie zostało zaniechane,

E - złoża eksploatowane,

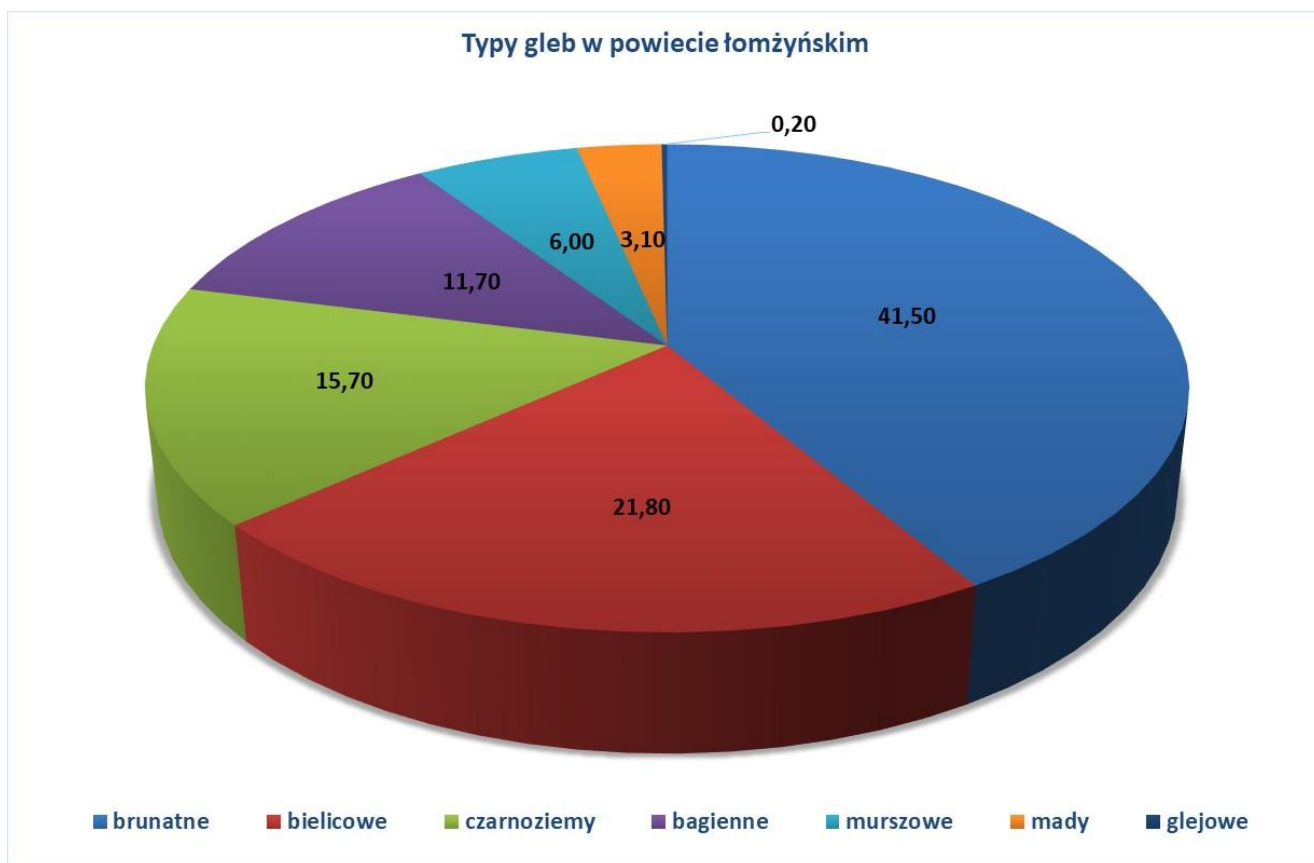
T - złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo,

P - złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie (kategoria C₂).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2022 r., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa, 2023 r.

3.7. Gleby

Na terenie powiatu łomżyńskiego występują następujące typy gleb: brunatne, bielcowe, czarnoziemy, bagienne, murszowe, mady, glejowe.

Ryc. 6. Udział procentowy gleb na terenie powiatu łomżyńskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Programu ochrony środowiska powiatu łomżyńskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024.

Największy wpływ na gleby ma działalność rolnicza. Na terenie powiatu łomżyńskiego, podobnie jak całego województwa podlaskiego w ostatnich latach systematycznie wzrastało zużycie nawozów mineralnych i chemicznych. W strukturze wykorzystania nawozów dominują nawozy mineralne azotowe (tak, jak w skali kraju) oraz obornika.

Zagrożenie dla gruntów stanowią także nieprawidłowo prowadzone zabiegi melioracyjne, które mogą doprowadzić do degradacji gleb poprzez wpływanie na ich stosunki wodne na terenie powiatu łomżyńskiego funkcjonuje ok 1,5 tys. ha powierzchni zmeliorowanych.

Ponadto na zanieczyszczenie gleb wpływa również depozycja zanieczyszczeń z powietrza atmosferycznego (sucha i mokra). Ich źródłem są emisje ze środków transportu i różnorodne tereny przemysłowe takie jak bazy przeładunkowe, magazyny, zbiorniki osadów z oczyszczalni ścieków. Gleby ulegają również degradacji na skutek erozji wietrznej i wodnej.

Program "Monitoring chemizmu gleb ornych Polski" stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Wyniki badań publikowane są na stronie internetowej https://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/.

W powiecie łomżyńskim nie wyznaczono punktu pomiarowo-kontrolnego w ramach monitoringu chemizmu gleb ornych Polski.

3.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

ODPADY KOMUNALNE

Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016 - 2022 w województwie podlaskim wydzielał cztery regiony gospodarki odpadami. Powiat łomżyński według tego podziału należał do Regionu Zachodniego-Obszar Czartoria. W Regionie Zachodnim wyznaczono instalację RIPOK - Zakład Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów w Czartorii gm. Miastkowo.

Zgodnie z Uchwałą nr VI/42/19 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 18 lutego 2019 roku zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia „Planu Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016-2022” wyznaczono w województwie podlaskim miejsca spełniające warunki magazynowania odpadów przeznaczone dla zatrzymanych przez stosowne organy (Krajowa Administracja Skarbowa, Straż Graniczna, Policja, Inspekcja Transportu Drogowego, organy Inspekcji Ochrony Środowiska) transportów odpadów. Jedno z dwóch takich miejsc w województwie podlaskim znajduje się w powiecie łomżyńskim. Jest to teren regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) ZPiUO w Czartorii (Zakład Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów w Czartorii), m. Czartoria, działki o nr ewidencyjnych 243, 244, 245 i 246, 18-413 Miastkowo (gm. Miastkowo).

Od 6 września 2019 r. na podstawie art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1579) zniesiona została regionalizacja w gospodarce odpadami. Instalacje RIPOK stały się z mocy ustawy instalacjami komunalnymi. Zgodnie z art. 38b ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2023 poz. 1587 ze zm.) Marszałek Województwa Podlaskiego utworzył listę instalacji komunalnych w województwie podlaskim, dostępną w Biuletynie Informacji Publicznej.

Zgodnie z listą funkcjonujących instalacji komunalnych w województwie podlaskim z dnia 11 lipca 2022 r. Zakład Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów w Czartorii gm. Miastkowo (ZPiUO w Czartorii) wymieniony został jako:

- Instalacja komunalna zapewniająca mechaniczno-biologiczne przetwarzanie (MBP) niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielenie z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku.

- Instalacja komunalna zapewniająca składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.
- Instalacja komunalna planowana do rozbudowy, zapewniająca składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego ilość zebranych odpadów komunalnych w powiecie łomżyńskim systematycznie rośnie i w 2022 r. wyniosła ponad 12077 Mg. Odpady z gospodarstw domowych (10665,31 Mg) stanowią 88,2 % wszystkich zebranych odpadów komunalnych. Ilości i rodzaje odpadów zebranych w latach 2019 - 2022 (według danych GUS) przedstawiają poniższe tabele.

Tab. 14. Odpady zebrane na terenie powiatu łomżyńskiego w latach 2019-2022.

Odpady zebrane w ciągu roku	Jednostka	Rok			
		2019	2020	2021	2022
Ogółem	Mg	11 643,00	11 839,61	12 049,38	12 077,54
Z gospodarstw domowych	Mg	10 345,81	10 563,34	10 782,24	10 653,44
Z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	Mg	1 297,19	1 276,27	1 267,14	1 424,10

Źródło: Opracowanie własne Ekoton Sp. z o.o. na podstawie danych GUS zamieszczonych na stronie internetowej <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>

Tab. 15. Odpady zmieszane zebrane na terenie powiatu łomżyńskiego w latach 2019-2022.

Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku	Jednostka	Rok			
		2019	2020	2021	2022
Ogółem	Mg	9 332,66	8 214,99	7 378,30	7 164,89
Ogółem na 1 mieszkańca	kg	183,3	163,8	147,7	143,9
Z gospodarstw domowych	Mg	8 152,81	7 025,71	6 193,72	5 808,47
Z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	Mg	1 179,85	1 189,28	1 184,58	1 356,42

Źródło: Opracowanie własne Ekoton Sp. z o.o. na podstawie danych GUS zamieszczonych na stronie internetowej <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>

Zgodnie z danymi GUS w latach 2021-2022 na terenie powiatu funkcjonowało 9 punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Tab. 16. Odpady zebrane selektywnie na terenie powiatu łomżyńskiego w latach 2019-2022.

Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku	Jednostka	Rok			
		2019	2020	2021	2022
Ogółem	Mg	2 310,34	3 624,62	4 671,08	4 912,65
Ogółem z gospodarstw domowych	Mg	2 193,00	3 537,63	4 588,52	4 844,97
Ogółem z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	Mg	117,34	86,99	82,56	67,68
Papier i tektura ogółem	Mg	54,32	142,73	195,21	236,95
Papier i tektura z gospodarstw domowych	Mg	14,50	131,15	166,01	207,17
Papier i tektura z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	Mg	39,82	11,58	29,20	29,78
Szkło ogółem	Mg	569,28	739,00	784,93	820,47
Szkło z gospodarstw domowych	Mg	557,43	736,64	776,69	819,39
Szkło z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	Mg	11,85	2,36	8,24	1,08

Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku	Jednostka	Rok			
		2019	2020	2021	2022
Tworzywa sztuczne ogółem	Mg	604,98	798,28	621,36	509,59
Tworzywa sztuczne z gospodarstw domowych	Mg	599,11	785,30	615,02	507,33
Tworzywa sztuczne z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	Mg	5,87	12,98	6,34	2,26
Metale ogółem	Mg	0,42	0,00	52,44	0,00
Metale z gospodarstw domowych	Mg	0,42	0,00	52,44	0,00
Tekstylia ogółem	Mg	0,00	0,00	3,18	3,84
Tekstylia z gospodarstw domowych	Mg	0,00	0,00	3,18	3,24
Tekstylia z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	Mg	0,00	0,00	0,00	0,60
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne razem ogółem	Mg	23,61	50,81	60,38	76,81
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne razem z gospodarstw domowych	Mg	23,61	50,81	60,38	76,81
Wielkogabarytowe ogółem	Mg	598,90	614,90	608,55	479,90
Wielkogabarytowe z gospodarstw domowych	Mg	584,90	595,98	575,39	466,76
Wielkogabarytowe z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	Mg	14,00	18,92	33,16	13,14
Biodegradowalne ogółem	Mg	180,95	866,33	1 217,60	1 445,12
Biodegradowalne z gospodarstw domowych	Mg	173,35	844,24	1 217,60	1 441,24
Biodegradowalne z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	Mg	7,60	22,09	0,00	3,88
Baterie i akumulatory razem ogółem	Mg	0,00	0,03	0,00	0,08
Baterie i akumulatory razem z gospodarstw domowych	Mg	0,00	0,03	0,00	0,08
Opakowania wielomateriałowe ogółem	Mg	10,94	6,76	0,00	0,00
Opakowania wielomateriałowe z gospodarstw domowych	Mg	0,00	0,50	0,00	0,00

Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku	Jednostka	Rok			
		2019	2020	2021	2022
Opakowania wielomateriałowe z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	Mg	10,94	6,26	0,00	0,00
Zmieszane odpady opakowaniowe ogółem	Mg	265,02	214,39	554,00	738,88
Zmieszane odpady opakowaniowe z gospodarstw domowych	Mg	239,58	211,55	552,18	735,90
Zmieszane odpady opakowaniowe; z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	Mg	25,44	2,84	1,82	2,98
Pozostałe ogółem	Mg	1,82	191,36	572,36	600,96
Pozostałe z gospodarstw domowych	Mg	0,00	181,40	568,56	587,00
Pozostałe z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	Mg	1,82	9,96	3,80	13,96
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne - niebezpieczne ogółem	Mg	9,38	21,68	32,06	34,04
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne - niebezpieczne z gospodarstw domowych	Mg	9,38	21,68	32,06	34,04
Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów - ogółem	%	19,8	30,6	38,8	40,7
Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów - z gospodarstw domowych	%	21,2	33,5	42,6	45,5

Źródło: Opracowanie własne Ekoton Sp. z o.o. na podstawie danych GUS zamieszczonych na stronie internetowej <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>

ODPADY PRZEMYSŁOWE

Według danych uzyskanych z Głównego Urzędu Statystycznego ilość odpadów wytworzonych i dotychczas składowanych (nagromadzonych z wyłączeniem odpadów komunalnych) w powiecie łomżyńskim w 2022 r. wyniosła 31000 ton. Zostały one w ponad 83 % poddane odzyskowi.

Tab. 17. Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone z wyłączeniem odpadów komunalnych) w powiecie łomżyńskim.

Ilość odpadów [Mg]	Rok			
	2019	2020	2021	2022
Ilość odpadów ogółem	25300	28000	27900	31000
Ilość odpadów poddanych odzyskowi razem	0,0	0,0	23200	25800
Ilość odpadów przekazanych innym odbiorcom	25300	28000	4700	5200

Źródło: Opracowanie własne Ekoton Sp. z o.o. na podstawie danych GUS zamieszczonych na stronie internetowej <https://bdł.stat.gov.pl/bdł/>

3.9. Zasoby przyrodnicze

3.9.1. Lasy

Lasy w powiecie łomżyńskim leżą na terenie nadleśnictw Łomża (gminy: Jedwabne, Łomża, Miastkowo, Nowogród, Piątnica, Przytuły, Śniadowo i Wizna) i Nowogród (gmina: Nowogród i Zbójna).

Lesistość powiatu łomżyńskiego według danych GUS za 2022 rok wynosi 22,8 % i utrzymuje się od kilku lat na stałym poziomie. W powiecie łomżyńskim większość lasów stanowią lasy prywatne.

Tab. 18. Lasy w powiecie łomżyńskim.

Parametr	Jednostka miary	Ilość w 2019 r.	Ilość w 2020 r.	Ilość w 2021 r.	Ilość w 2022 r.
LEŚNICTWO WSZYSTKICH FORM WŁASNOŚCI					
Powierzchnia gruntów leśnych					
ogółem	ha	31 203,99	31 090,07	31 042,49	31 084,89
lesistość w %	%	22,8	22,8	22,7	22,8
grunty leśne publiczne ogółem	ha	13 065,67	13 065,68	13 066,09	13 087,02

Parametr	Jednostka miary	Ilość w 2019 r.	Ilość w 2020 r.	Ilość w 2021 r.	Ilość w 2022 r.
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	13 012,98	13 012,99	13 013,40	13 034,33
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	12 992,24	12 987,34	12 987,59	13 008,47
grunty leśne prywatne	ha	18 138,32	18 024,39	17 976,40	17 997,87
Powierzchnia lasów					
las ogółem	ha	30 941,11	30 826,69	30 778,77	30 820,87
las publiczne ogółem	ha	12 802,79	12 802,30	12 802,37	12 823,00
las publiczne Skarbu Państwa	ha	12 750,10	12 749,61	12 749,68	12 770,31
las publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	12 729,36	12 723,96	12 723,87	12 744,45
las publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	16,64	17,82	17,98	18,01
las publiczne gminne	ha	52,69	52,69	52,69	52,69
las prywatne ogółem	ha	18 138,32	18 024,39	17 976,40	17 997,87
Powierzchnia gruntów nieleśnych zalesionych i przeznaczonych do zalesienia					
zalesienia ogółem	ha	0,78	3,98	5,54	0,00
zalesienia lasy prywatne ogółem	ha	0,78	3,98	5,54	0,00
zalesienia w % powierzchni ogółem	%	0,0	0,0	0,0	0,0
LASY PRYWATNE I GMINNE					
Powierzchnia gruntów leśnych					
ogółem	ha	18 191,01	18 077,08	18 029,09	18 050,56
las ogółem	ha	18 191,01	18 077,08	18 029,09	18 050,56
grunty leśne prywatne ogółem	ha	18 138,32	18 024,39	17 976,40	17 997,87
grunty leśne prywatne osób fizycznych	ha	17 860,32	17 746,39	17 701,40	17 756,87
grunty leśne prywatne wspólnot gruntowych	ha	266,00	266,00	266,00	241,00
grunty leśne gminne ogółem	ha	52,69	52,69	52,69	52,69
grunty leśne gminne lasy ogółem	ha	52,69	52,69	52,69	52,69

Źródło: Opracowanie własne Ekoton Sp. z o.o. na podstawie danych GUS zamieszczonych na stronie internetowej <http://stat.gov.pl/bdl/>

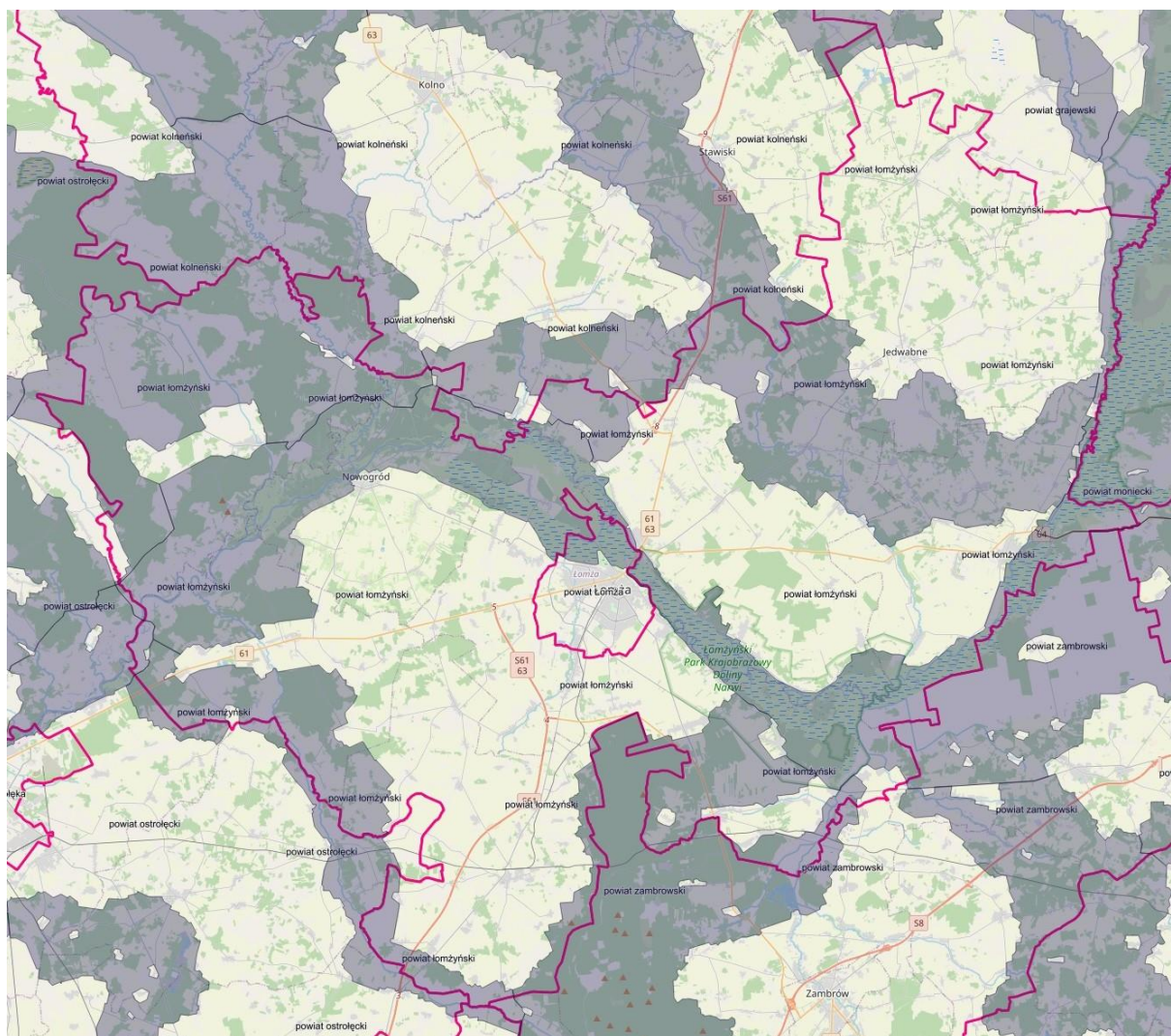
3.9.2. Formy ochrony przyrody i korytarze ekologiczne

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody na terenie powiatu łomżyńskiego zlokalizowane są następujące formy ochrony przyrody:

- Biebrzański Park Narodowy;
- 6 rezerwatów: Kalinowo, Kaniston, Czarny Kąt, Rycerski Kierz, Łokieć, Wielki Dział;
- Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi;
- Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi;
- 8 obszarów Natura 2000 - Dolina Pisy, Mokradła Kolneńskie i Kurpiowskie, Ostoja Narwiańska, Dolina Biebrzy, Dolina Dolnej Narwi, Przełomowa Dolina Narwi, Bagno Wizna, Ostoja Biebrzańska;
- 49 pomników przyrody,
- 22 użytki ekologiczne.

Zgodnie z mapą korytarzy ekologicznych w Polsce opublikowanej na stronie internetowej <https://mapa.korytarze.pl/> na obszarze powiatu łomżyńskiego przebiegają następujące korytarze ekologiczne:

- Dolina Biebrzy - Puszcza Piska korytarz środkowy - KPn-1B,
- Bagna Biebrzańskie - GKPN-1,
- Dolina Biebrzy - Puszcza Piska korytarz południowy - GKPN-1C,
- Dolina Środkowej Narwi - GKPN-23C,
- Kurpie Wschodnie - GKPN-8B,
- Czerwony Bor - GKPN-5A,
- Dolina rzeki Ruz - GKPN-5B,
- Dolina Środkowej Narwi - GKPN-23.

Ryc. 7. Korytarze ekologiczne na obszarze powiatu łomżyńskiego.

Źródło: <https://mapa.korytarze.pl/>.

3.10. Zagrożenia poważnymi awariami

Awarie zagrażające środowisku na terenie powiatu łomżyńskiego, mogą nastąpić zarówno w obiektach przemysłowych zlokalizowanych na terenie powiatu ziemskiego oraz poza nim - szczególnie na terenie Łomży. Zagrożenia takie mogą również powstać w wyniku wypadków kolejowych i drogowych z udziałem cystern i autocystern przewożących materiały niebezpieczne, a także na skutek rozszczelnień rurociągów transportujących gaz ziemny.

Rejestr zakładów stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej jest udostępniony na stronie internetowej Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (<https://www.gov.pl/web/gios/di-zaklady-stwarzajace-zagrozenie-wystapienia>).

powaznej-awarii-przemyslowej). Zakłady przemysłowe z terenu powiatu łomżyńskiego nie zostały wymienione jako stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Zgodnie z rejestrem występowania zdarzeń o znamionach poważnej awarii udostępnionym na stronie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska <https://www.gov.pl/web/gios/> na terenie powiatu grajewskiego w latach 2021-2022 nie odnotowano wystąpienia zdarzeń o charakterze poważnej awarii, stwarzających zagrożenie dla środowiska.

4. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cele „Programu Ochrony Środowiska dla powiatu łomżyńskiego na lata 2021 - 2030” zostały określone na podstawie analizy stanu środowiska oraz prognozowanych zmian w oparciu o obowiązujące przepisy oraz nowe wymagania prawne, a także cele dokumentów strategicznych wyższego szczebla, oraz planów i programów powiatowych. Przy formułowaniu celów i zadań wzięto pod uwagę specyficzne uwarunkowania powiatu łomżyńskiego, a także bariery i wytyczne wynikające z oceny realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska oraz możliwości finansowania działań. Zaproponowane w niniejszym Programie cele i działania powinny w pierwszej kolejności posłużyć przede wszystkim do utrzymania i zachowania stanu środowiska oraz do stopniowej poprawy jego poszczególnych komponentów. Naczelną zasadą przyjętą w przedmiotowym Programie jest zasada zrównoważonego rozwoju, która zapewnia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska.

Nadrzędny cel Programu to: Od Biebrzy przez Narew po Piłę. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie unikalnych zasobów środowiska przyrodniczego drogą rozwoju powiatu łomżyńskiego.

Powyższy nadrzędny cel jest realizowany poprzez cele i zadania ekologiczne powiatu, które są zgodne z „Polityką ekologiczną państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej” oraz „Programem Ochrony Środowiska województwa podlaskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku”. Realizacja niniejszego Programu odbywa się w oparciu o cele i kierunki interwencji obejmujące zakres do 2030 r.

Cele interwencji:

- Spełnienie wymagań w zakresie jakości powietrza,
- Poprawa efektywności energetycznej,
- Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych jako działania adaptacyjne do zmian klimatu,
- Ograniczenie emisji hałasu,
- Ochrona przed polami elektromagnetycznymi,
- Ograniczanie ryzyka powodziowego i przeciwdziałanie suszy i deficytowi wody, jako adaptacja do zmieniających się warunków klimatycznych,
- Racjonalizacja gospodarowania zasobami wodnymi i zapewnienie dobrej jakości wody pitnej,
- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin,
- Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi,
- Racjonalne gospodarowanie odpadami,
- Zachowanie różnorodności biologicznej, poprzez przywracanie/utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków,
- Adaptacja do zmian klimatu w zakresie zasobów przyrodniczych,
- Ochrona krajobrazu naturalnego i kulturowego,
- Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i zainteresowania środowiskiem przyrodniczym,
- Zapobieganie poważnym awariom przemysłowym,
- Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego,
- Monitoring obszarów zagrożonych występowaniem poważnych awarii.

Przedstawione w dokumencie cele i kierunki działań w zakresie poszczególnych obszarów interwencji zostały wyznaczone na podstawie zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji wskazanych w analizie SWOT. Ponadto są one wynikiem potrzeb, jakie zaistniały w środowisku regionu i całej Polsce na przestrzeni ostatnich lat.

Wskazane w programie ochrony środowiska cele i kierunki, a także konkretne zamierzenia inwestycyjne im przypisane są spójne, zarówno z krajowymi, jak i wojewódzkimi programami, strategiami i planami w zakresie ochrony środowiska. Odzwierciedlają obecne trendy w zakresie jego ochrony, które przyczynią się także do realizacji polityk krajowych.

Tab. 19. Zestawienie celów i kierunków interwencji w zakresie ochrony środowiska powiatu łomżyńskiego

Obszar interwencji	Cele interwencji	Kierunki interwencji
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Spełnienie wymagań w zakresie jakości powietrza	Modernizacja transportu w kierunku transportu niskoemisyjnego
		Opracowanie i aktualizacja programów w zakresie ochrony powietrza
		Monitoring powietrza
		Edukacja społeczeństwa w zakresie ochrony powietrza i przeciwdziałania zmianom klimatu
	Poprawa efektywności energetycznej	Rozbudowa przesyłowej i dystrybucyjnej sieci ciepłowniczej i gazowej
		Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i prywatnym, w tym termomodernizacja i wymiana oświetlenia
	Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych jako działania adaptacyjne do zmian klimatu	Pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych (słońca, wiatru, wody, biomasy i biogazu) do produkcji energii elektrycznej i ciepłej
Zagrożenia hałasem	Ograniczenie emisji hałasem	Uwzględnienie aspektów związanych z ponadnormatywnym hałasem w zagospodarowaniu przestrzennym
		Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej, realizowana z uwzględnieniem konieczności ograniczenia presji na środowisko oraz życie i zdrowie ludzi (w tym usprawnienie organizacji ruchu)
		Eliminacja zagrożenia mieszkańców powiatu nadmiernym hałasem
		Opracowanie i aktualizacja programów ochrony przed hałasem (w tym aktualizacja map akustycznych)

Obszar interwencji	Cele interwencji	Kierunki interwencji
		Monitoring hałasu komunikacyjnego i kontynuacja kontroli jednostek gospodarczych w zakresie emitowanego hałasu
Pola elektromagnetyczne	Ochrona przed polami elektromagnetycznymi	Planowanie przestrzenne z uwzględnieniem ochrony przed polami elektromagnetycznymi
		Monitoring natężeń pól elektromagnetycznych
Gospodarowanie wodami	Ograniczanie ryzyka powodziowego i przeciwdziałanie suszy i deficytowi wody, jako adaptacja do zmieniających się warunków klimatycznych	Ochrona zasobów wodnych (w tym ochrona naturalnej hydromorfologii cieków)
		Budowa i odtwarzanie systemów i urządzeń melioracji wodnych (w tym niezbędnych do realizacji zrównoważonego rolnictwa) oraz pozostałej infrastruktury służącej do retencjonowania, regulacji i ochrony zasobów wód
		Odtwarzanie ciągłości ekologicznej i renaturalizacja rzek
		Ograniczenie presji rolnictwa na wody
		Planowanie przestrzenne jako instrument w zakresie gospodarowania wodami
		Monitoring wód
		Edukacja ekologiczna w zakresie gospodarowania wodami
Gospodarka wodno-ściekowa	Racjonalizacja gospodarowania zasobami wodnymi i zapewnienie dobrej jakości wody pitnej	Rozbudowa i modernizacja ujęć wody oraz stacji uzdatniania
		Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej z uwzględnieniem konieczności ograniczania strat wody
		Uwzględnianie w procesie planowania przestrzennego ograniczeń związanych z zaopatrzeniem w wodę
	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Realizacja projektów sanitacji w zabudowie rozproszonej
		Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej (sanitarnej i deszczowej)
		Rozbudowa i modernizacja infrastruktury oczyszczania ścieków, w tym realizacja działań w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
		Monitoring wód oraz kontrola jakości wody wodociągowej przeznaczonej do spożycia
		Edukacja społeczeństwa w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Obszar interwencji	Cele interwencji	Kierunki interwencji
Zasoby geologiczne	Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin	Ograniczenie presji wywieranej na środowisko i ludność lokalną podczas prowadzenia prac geologicznych oraz eksploatacji i magazynowania kopalin, w tym monitorowanie wydobywania
		Planowanie przestrzenne z uwzględnieniem zrównoważonego gospodarowania kopalinami
		Edukacja społeczeństwa w zakresie gospodarowania zasobami geologicznymi
Gleby	Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Rekultywacja terenów zdegradowanych lub zdewastowanych w celu przywrócenia im wartości użytkowych lub przyrodniczych
		Przeciwdziałanie degradacji gleb i powierzchni ziemi
		Monitoring gleb i powierzchni ziemi
		Edukacja społeczeństwa w zakresie ochrony gleb i powierzchni ziemi
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Racjonalne gospodarowanie odpadami	Zapewnienie funkcjonowania systemu selektywnego zbierania/odbioru odpadów komunalnych
		Zapewnienie sprawnego funkcjonowania procesów odzysku i recyklingu (w tym ograniczenie masy odpadów składowanych)
		Zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury służącej składowaniu odpadów
		Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest
		Monitoring gospodarki odpadami
		Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów i gospodarki odpadami
Zasoby przyrodnicze	Zachowanie różnorodności biologicznej, poprzez przywracanie/utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków	Aktualizacja inwentaryzacji oraz stworzenie spójnego systemu informacji, opartego o technologie informatyczne, o zasobach gatunków i siedlisk przyrodniczych wraz z wyceną wartości środowiska przyrodniczego
		Planowanie działań ochronnych na terenach przyrodniczo cennych
		Zwiększanie powierzchni obszarowych form ochrony przyrody i krajobrazu
		Ochrona siedlisk i gatunków
		Wielofunkcyjna, zrównoważona gospodarka leśna
		Racjonalna gospodarka łowiecka służąca ochronie

Obszar interwencji	Cele interwencji	Kierunki interwencji
		środowiska
		Minimalizacja ryzyka wprowadzenia do środowiska gatunków obcych oraz usuwanie, kontrola i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się gatunków obcych
		Powiązanie systemów dolin rzecznych (jako naturalnych korytarzy ekologicznych) z zarządzaniem ryzykiem powodziowym, systemem obszarów chronionych i programem zwiększania możliwości retencyjnych, poprzez wykorzystanie naturalnych uwarunkowań terenu
		Monitoring przyrodniczy różnorodności biologicznej i krajobrazowej
		Zarządzanie środowiskiem
	Adaptacja do zmian klimatu w zakresie zasobów przyrodniczych	Racjonalne powiększanie zasobów leśnych i dostosowanie składu gatunkowego drzewostanu do siedliska oraz zwiększanie różnorodności biocenozy leśnych, z uwzględnieniem gatunków odpornych na susze i podtopienia
		Zapobieganie, przeciwdziałanie oraz ograniczanie skutków zagrożeń związanych z pożarami lasów
		Planowanie przestrzenne jako instrument w zakresie gospodarowania środowiskiem
	Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i zainteresowania środowiskiem przyrodniczym	Podejmowanie działań edukacyjnych służących ochronie i zachowaniu bioróżnorodności i dziedzictwa kulturowego oraz zagwarantowanie udziału społeczeństwa w ochronie środowiska i dostępu do informacji o środowisku
Zagrożenia poważnymi awariami	Zapobieganie poważnym awariom przemysłowym	Wspieranie działania jednostek reagowania kryzysowego
	Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego	Zapobieganie sytuacjom kryzysowym poprzez kompleksowe działania prewencyjne
	Monitoring obszarów zagrożonych występowaniem poważnych awarii	Ograniczenie występowania poważnych awarii

Źródło: „Program Ochrony Środowiska dla powiatu łomżyńskiego na lata 2021 - 2030”.

5. STAN I OCENA WYKONANIA ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z POWIATOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Harmonogram działań przyjętych do realizacji w *Programie* obejmuje zadania własne oraz zadania koordynowane. Zadania własne są to przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji powiatu.

Tab. 20. Wykaz zrealizowanych zadań własnych związanych z ochroną środowiska w latach 2021 - 2022

Obszary interwencji	Inwestycja/działanie	Termin realizacji	Koszty (zł)	Źródła finansowania
Starostwo Powiatowe w Łomży				
Ochrona klimatu i jakości powietrza Zagrożenia hałasem Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów Zagrożenia poważnymi awariami	<p>W latach 2021-2022 wydano 1 decyzję zmieniającą pozwolenie zintegrowane</p> <p>W 2021 r. przeprowadzono 2 kontrole instalacji do gospodarowania odpadami, wydano 1 decyzję udzielającą zezwolenia na zbieranie odpadów oraz 1 decyzję udzielającą zezwolenia na przetwarzanie odpadów.</p> <p>W 2022 r. przeprowadzono 3 kontrole instalacji do gospodarowania odpadami, wydano 1 decyzję zmieniającą zezwolenie na przetwarzanie odpadów i jedną decyzję odmawiającą zmiany zezwolenia na przetwarzanie odpadów.</p>	2021-2022	-	W ramach zadań własnych

Obszary interwencji	Inwestycja/działanie	Termin realizacji	Koszty (zł)	Źródła finansowania
<p>Ochrona klimatu i jakości powietrza</p> <p>Zagrożenia hałasem</p> <p>Pola elektromagnetyczne</p> <p>Gospodarowanie wodami</p> <p>Gospodarka wodno-ściekowa</p> <p>Zasoby geologiczne</p> <p>Gleby</p> <p>Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów</p> <p>Zasoby przyrodnicze</p> <p>Zagrożenia poważnymi awariami</p>	<p>Wydawanie uzgodnień do projektów studiów i planów miejscowych oraz ich zmian.</p> <p>2 wnioski o uzgodnienie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Piątnica</p> <p>4 wnioski o zaopiniowanie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 3 dla Gminy Łomża - 1 dla Gminy Śniadowo 	2021-2022	-	W ramach zadań własnych
<p>Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów</p> <p>Zasoby przyrodnicze</p>	<p>Udział w akcji "Sprzątanie świata": Pracownicy Starostwa Powiatowego w Łomży, jednostek organizacyjnych i instytucji współpracujących biorą udział w akcji "Sprzątanie świata" i oczyszczają tereny wzdłuż dróg powiatowych. Starostwo Powiatowe w Łomży jest też koordynatorem akcji na terenie powiatu i corocznie przekazuje szkołom oraz innym instytucjom rękawice ochronne oraz worki na śmieci.</p>	2021-2022	<p>2992,82 (2021 r.)</p> <p>3009,3 (2022 r.)</p>	Środki własne
Zasoby przyrodnicze	Dotacja dla Fundacji Sztuk i Dialogu na realizację zadania pn. „Dzień ziół Narwiańskich”	2021	3500	Środki własne
Powiatowy Zarząd Dróg w Łomży				
Zagrożenia hałasem	Przebudowa i rozbudowa drogi powiatowej nr 1923B Kotowo Plac - Kotowo Stare - Choszczewo do dr 1962B na odc. Kotowo Plac-Stare Kotowo w lok. rob. Km 0+000-1+865,38, gm. Jedwabne	07.12.2020-22.10.2021	2317081,00	Fundusz Dróg Samorządowych, Budżet Powiatu
	Rozbudowa i przebudowa drogi powiatowej nr 1956B Leopoldowo - Łuby Kiertany - Łuby Kurki w lok. km. 0+000 - 2+365,32, gm. Miastkowo (w tym budowa ok. 460 m kanalizacji deszczowej)	23.12.2020-15.12.2021	3904547,97	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Budżet Powiatu

Obszary interwencji	Inwestycja/działanie	Termin realizacji	Koszty (zł)	Źródła finansowania
	Przebudowa i rozbudowa drogi powiatowej nr 1855B w m. Kobylin na odc. 950 m w gm. Piątnica (w tym budowa ok. 300 m kanalizacji deszczowej)	08.12.2020-10.11.2021	23136389,28	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Budżet Powiatu
	Przebudowa i rozbudowa drogi powiatowej nr 1996B Brulin - Strzeszewo, gm. Śniadowo	07.12.2021-14.06.2023	6336954,25	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Fundusz Inwestycji Lokalnych, Budżet Powiatu
	Przebudowa drogi powiatowej nr 1942B dr. 677 - Koziki, gm. Śniadowo	30.08.2021-03.12.2021	1323533,12	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Budżet Powiatu
	Przebudowa i rozbudowa drogi powiatowej nr 1944B od dr. woj. 677 - Jemielite Wypychy, gm. Śniadowo	16.11.2021-30.09.2022	2384081,82	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Budżet Powiatu
	Przebudowa i rozbudowa drogi powiatowej nr 1957B Rydzewo - Kuleszka, gm. Miastkowo	-	-	rezygnacja z realizacji
	Przebudowa drogi powiatowej nr 1911B Miastkowo - Rybaki, gm. Miastkowo	Przesunięto inwestycję na 04.12.2023-04.11.2024	2246055,44	inwestycja w trakcie realizacji Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Budżet Powiatu
	Przebudowa drogi powiatowej 2609B - ul. Łomżyńska w m. Nowogród, gm. Nowogród (w tym budowa ok. 620 m kanalizacji deszczowej)	15.12.2021-19.12.2022	2818003,53	zmiana zakresu inwestycji Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Budżet Powiatu
	Przebudowa i rozbudowa drogi powiatowej nr 1962B Kokoszki - Guty, gm. Piątnica	28.10.2021-03.08.2022	2448166,49	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Budżet Powiatu
	Przebudowa drogi powiatowej nr 1962B Wizna - Srebrowo, gm. Wizna	Przesunięcie terminu, inwestycja w trakcie realizacji 08.05.2023-08.04.2024	4393571,19	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Budżet Powiatu
	Przebudowa drogi powiatowej nr 1962B Mrówki-Nietawice, gm. Wizna	Przesunięcie terminu realizacji na 02.2024-01.2025	3506000,00	planowana do realizacji w 2024r. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Budżet Powiatu

Obszary interwencji	Inwestycja/działanie	Termin realizacji	Koszty (zł)	Źródła finansowania
	Przebudowa i rozbudowa drogi powiatowej 1961B Wizna-Męczki-Kotowo Plac-Jedwabne (ul. Wojska Polskiego) oraz odc. dr. pow. nr 1928B - ul. Jana Pawła i ul. Łomżyńska w Jedwabnem (w tym budowa ok. 700 m kanalizacji deszczowej), gm. Jedwabne, gm. Wizna	20.11.2020-22.12.2022	14800000,00	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Fundusz Wsparcia Gmin i Powiatów, Budżet Powiatu
	Przebudowa i rozbudowa drogi powiatowej nr 1934B Piątnica Włociańska - Kalinowo, gm. Piątnica (w tym budowa ok. 1000m kanalizacji deszczowej), gm. Piątnica	15.12.2021-15.06.2025	13395907,58	inwestycja w trakcie realizacji Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Fundusz Inwestycji Lokalnych, Budżet Powiatu
	Przebudowa i rozbudowa drogi powiatowej nr 1900B Piątnica-Czarnocin, gm. Piątnica (w tym budowa ok. 1400 m kanalizacji deszczowej w m. Czarnocin)	20.12.2023-20.08.2025	10 326 517,79	inwestycja w trakcie realizacji Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Budżet Powiatu
	Przebudowa i rozbudowa drogi powiatowej nr 1904B - ul. Łąkowa w m. Jednaczewo, gm. Łomża (w tym budowa ok. 200 m kanalizacji deszczowej)	15.12.2021-19.12.2022	3 658 009,29	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Budżet Powiatu
	Przebudowa i rozbudowa drogi powiatowej nr 1937B Siemień Nadzeczny - Pniewo, gm. Łomża (w tym budowa ok. 200 m kanalizacji deszczowej)	-	-	rezygnacja z realizacji inwestycji
	Przebudowa drogi powiatowej nr 1938B Wygoda - Modzele Wypychy, gm. Łomża	12.12.2021-19.12.2022	2 664 168,51	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Budżet Powiatu
	Remont drogi powiatowej nr 1889B w m. Dobry Las, gm. Zbójna	08.11.2024-08.12.2025	1 090 702,93	inwestycja w trakcie realizacji Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Budżet Powiatu
	Remont drogi powiatowej nr 1834B w m. Supy, gm. Przytuły	09.2024 - 08.2025	2 156 000,00	planowana do realizacji w latach 2024/2025 Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Budżet Powiatu
	Remont drogi powiatowej nr 1829B Romany do dr 648, gm. Przytuły	Przesunięcie terminu realizacji na 10.08.2023-30.04.2024	1 074 321,05	inwestycja w trakcie realizacji Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Budżet Powiatu

Obszary interwencji	Inwestycja/działanie	Termin realizacji	Koszty (zł)	Źródła finansowania
	Remont drogi powiatowej nr 1928B Siostrzanki-Mocarze, gm. Jedwabne	-	-	droga przekazana w zarząd Gminie Jedwabne
	Przebudowę i rozbudowa drogi powiatowej nr 1940B Milewo-Łady Borowe na odc. o dł. ok. 515 m wraz z przebudową i rozbudowa obiektu mostowego JN10102872.	-	-	w trakcie opracowania dokumentacja projektowa
Muzeum Przyrody - Dwór Lutostawskich w Drozdowie				
Zasoby przyrodnicze	Remont kładki edukacyjnej „Ostoja drozdowska”	Przesunięto na lata 2024-2030	-	Planowane do realizacji przy zdobyciu środków finansowych z programów zewnętrznych
Ochrona klimatu i jakości powietrza	OZE - pompy ciepła połączone z fotowoltaiką łącznie z projektami i przygotowaniem wniosku	Przesunięto na lata 2024-2030	-	Planowane do realizacji przy zdobyciu środków finansowych z programów zewnętrznych

Źródło: dane uzyskane z Powiatowego Zarządu Dróg w Łomży oraz Muzeum Przyrody - Dwór Lutostawskich w Drozdowie

Ponadto w latach 2021 i 2022 zrealizowano inne zadania związane z ochroną środowiska, takie jak:

- Starostwo Powiatowe w Łomży: Decyzje wydane na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych dotyczące rekultywacji gruntów zdegradowanych: w 2021 r. wydano 3 decyzje określające kierunek rekultywacji, w 2022 r. wydano 1 decyzję określającą kierunek rekultywacji i 3 decyzje uznające rekultywację za zakończoną.
- Starostwo Powiatowe w Łomży: Decyzje wydane w zakresie gospodarki leśnej: w 2021 r. wydano 11 decyzji odmawiających zmiany lasu na użytek rolny i 14 decyzji wyrażających zgodę; w 2022 r. wydano 13 decyzji odmawiających zmiany lasu na użytek rolny, 8 decyzji wyrażających zgodę oraz jedną decyzją częściowo odmawiającą i częściowo wyrażającą zgodę.
- Starostwo Powiatowe w Łomży: Decyzje udzielające koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż lub zmiana koncesji: w 2021 r. udzielono 1 koncesji na wydobywanie

kopalin, 3 zmiany aktualnie obowiązujących koncesji i przeprowadzono 2 kontrole; w 2022 r. wydano 1 decyzję zmieniającą koncesję na wydobywanie, przeprowadzono 1 kontrolę.

- Starostwo Powiatowe w Łomży: W ramach kampanii ETZT Powiat Łomżyński i jednostki podległe wzięły udział w akcji „Prześiądź się na rower dla siebie i planety”. Pracownicy przez tydzień docierali do pracy rowerami jednak byli też zwolennicy pieszych wędrówek. Zachęcaliśmy wszystkich mieszkańców Powiatu Łomżyńskiego do wzięcia udziału w akcji.
- Starostwo Powiatowe w Łomży: Organizowanie publicznego transportu zbiorowego - utworzenie linii komunikacyjnych autobusowych o charakterze użyteczności publicznej (2021 r.), koszt: 187905,35 zł, sfinansowano z Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej 146616,08 zł oraz środków własnych 41289,27 zł.
- Starostwo Powiatowe w Łomży: Zakup samochodu osobowego Ford Mondeo 2.0 Hybrid 187 KM, eCVT, FWD Titanium Hybrid 4DH (2022 r.), sfinansowano ze środków własnych 138180,5 zł.
- Starostwo Powiatowe w Łomży: Sporządzanie Uproszczonych Planów Urządzania Lasów: w 2021 r. wykonano UPUL dla 33 obrębów, w 2022 r. wykonano UPUL dla 33 obrębów, sfinansowano ze środków własnych: 85077,17 zł w 2021 r. oraz 100 896,98 zł w 2022 r.
- Muzeum Przyrody - Dwór Lutostawskich w Drozdowie: Ochrona czynna pięciornika skalnego (2021 r.) oraz ochrona czynna dzwonka bolońskiego (2022 r.).
- Muzeum Przyrody - Dwór Lutostawskich w Drozdowie: Dni ziół narwiańskich w 2022 r. Składały się z części wykładowej oraz części rodzinnego festynu ziołowego a w tym: warsztaty plastyczne, warsztaty, warsztaty tworzenia naturalnych barwników, warsztaty tworzenia tabliczek sojowych, warsztaty florystyczne, warsztaty tworzenia naturalnych kosmetyków, warsztaty kulinarne, pokaz kulinarny. Wydarzenie było dofinansowane z Narodowego Centrum Kultury w kwocie 11.000,00 zł netto.

Zadania monitorowane - koordynowane są to pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla krajowego (centralnego), bądź instytucji działających na terenie powiatu, ale podległych bezpośrednio organom centralnym.

W poniższej tabeli przedstawiono harmonogram realizacji zadań koordynowanych, wynikający z dokumentów strategicznych wyższego szczebla. Określone zadania koordynowane są zbieżne z celami i kierunkami ochrony środowiska na terenie powiatu. W zestawieniu zawarto także najważniejsze priorytety ekologiczne.

Tab. 21. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem.

Obszary interwencji	Planowana inwestycja	Termin realizacji	Koszty (zł)	Źródła finansowania
Starostwo Powiatowe w Łomży				
Zasoby przyrodnicze	Regulacja populacji zwierząt łownych (przy współudziale kót łowieckich)	Nie zrealizowano	-	-
Ochrona klimatu i jakości powietrza Zagrożenia hałasem Pola elektromagnetyczne Gospodarowanie wodami Gospodarka wodno-ściekowa Zasoby geologiczne Gleby Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów Zasoby przyrodnicze Zagrożenia poważnymi awariami	Opiniowano następujące projekty gminnych Programów Ochrony Środowiska: „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Piątnica na lata 2021 - 2026 z perspektywą do 2030 roku”. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przytuły na lata 2021 - 2025 z perspektywą do 2027 r.” „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przytuły na lata 2021 - 2025 z perspektywą do 2027 r.” „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łomża na lata 2022 - 2030”. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nowogród na lata 2022 - 2025 z perspektywą do 2027 r.”	2021-2022	-	W ramach zadań własnych

Obszary interwencji	Planowana inwestycja	Termin realizacji	Koszty (zł)	Źródła finansowania
Gmina Jedwabne				
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza poprzez zwiększenie udziału OZE w wytwarzaniu energii na terenie Gminy Jedwabne' - (budowa instalacji fotowoltaicznych i instalacji kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych) - projekt złożony do dofinansowania, będzie realizowany po otrzymaniu dofinansowania	17.01.2022-20.01.2023	1600975,67 (w tym 1117396,46 - dof. Z RPO)	RPO, wkład własny mieszkańca
Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami, budowa sieci kanalizacyjnej oraz rozbudowa stacji wodociągowej na terenie Gminy Jedwabne	04.2021-05.2022	2054100,00	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych
	Remont urządzeń w budynkach gminnej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Jedwabnem	Przesunięto realizację na lata 2024-2025		
Gmina Łomża				
Gospodarka wodno-ściekowa	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Jarnutach	2022-30.09.2023	3710453,45	własne, budżet państwa
	Spięcie sieci wodociągowej w Nowych Kupiskach z siecią w Jednaczewie	2022-30.09.2023	934841,96	własne, budżet państwa
	Zakup pomp do kanalizacji ciśnieniowej	2022	1109829,00	subwencja
	Indywidualne wiejskie oczyszczalnie ścieków	2021-2022	1260000,00	środki mieszkańców
	Pniewo ul. Akacyjowa - kanalizacja deszczowa dł. 522,90m	01.03.2021-22.10.2021	2031478,29	własne, budżet państwa
	Stara Łomża przy Szosie ul. Wiejska - kanalizacja deszczowa długość 1971,6m	06.12.2021-20.10.2022	2499188,39	własne, budżet państwa
	Stare Kupiski ul. Cicha - kanalizacja deszczowa długość 510,9m	10.01.2023 - 29.11.2023	4252647,84	własne, budżet państwa
	Stare Kupiski ul. Wierzbowa - kanalizacja deszczowa długość 528,80m	Nie wykonano z powodu braku pozwolenia wodnoprawnego Przesunięto realizację na lata późniejsze	-	-

Obszary interwencji	Planowana inwestycja	Termin realizacji	Koszty (zł)	Źródła finansowania
	Stare Kupiski ul. Ogrodowa - kanalizacja deszczowa długość 132,10m	Przesunięto realizację na lata późniejsze	-	-
Gmina Miastkowo				
Gospodarka wodno-ściekowa	Nadbudowa i przebudowa Stacji Uzdatniania Wody we wsi Łuby- Kiertany	2021-2022	2746665,01	PROW, RFIL, Budżet Gminy, Fundusz Sotecki
Gmina Nowogród				
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Termomodernizacja Zespołu Szkół Samorządowych w Nowogrodzie	2022-2023	7 364 840	Fundusz Przeciwdziałania COVID-19
	Wymiana oświetlenia ulicznego na ledowe	Przesunięto realizację na późniejsze lata (2024)	-	-
	Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Nowogrodzie	2023	159 000	Środki własne
	Zakup autobusu elektrycznego	Przesunięto realizację na późniejsze lata	-	-
Gospodarka wodno-ściekowa	Remont oczyszczalni ścieków oraz rozbudowa kanalizacji sanitarnej Rozszerzono zakres zadania Remont oczyszczalni ścieków oraz rozbudowa kanalizacji sanitarnej (w 2024 r. w trakcie realizacji) Budowa laguny osadowej w oczyszczalni ścieków w Nowogrodzie. Budowa oczyszczalni ścieków w Ptakach. Przebudowa stacji uzdatniania wody w Sławcu. Rozbudowa sieci wodociągowej.	Rozpoczęto realizację w 2022	1726 920	- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 - środki własne
Gmina Piątnica				
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Rozbudowa systemów oświetleniowych	2021	134316,00	Środki własne
Zagrożenia hałasem	Przebudowa drogi gminnej nr 105654B Kalinowo - Kalinowo Kolonia do drogi krajowej	2021	1383368,58	RFID
	Przebudowa z rozbudową drogi gminnej nr 109 674 m. Zabawka od drogi wojewódzkiej 668 - do drogi krajowej 64	Przesunięto realizację na 2022 r.	1963085,80	RFID

Obszary interwencji	Planowana inwestycja	Termin realizacji	Koszty (zł)	Źródła finansowania
	Przebudowa z rozbudową ul. Leśnej w Jezioroku	Przesunięto realizację na późniejsze lata	-	-
	Przebudowa z rozbudową drogi gminnej Dobrzyjałowo-Motyka	Przesunięto realizację na 2022 r.	10815,40	Środki własne
	Budowa, przebudowa drogi gminnej w m. Krewa wraz z odwodnieniem	2021 2022	52275,00 12120,83	Środki własne
	Przebudowa z rozbudową wraz z odwodnieniem drogi gminnej w m. Rakowo-Czachy	2021	7574,96	Środki własne
	Rozbudowa z przebudową drogi w m. Kałęczyn	2022	78225,00	Środki własne
	Rozbudowa z przebudową dróg gminnych w m. Piątnica (ul. Północna)	2021	761784,17	RFID
	Przebudowa obiektu mostowego w m. Murawy	2022	7000,00	Środki własne
	Rozbudowa Dróg w m. Jezioroko	2021 2022	16856,00 33685,61	Środki własne
	Rozbudowa z przebudową dróg w m. Drozdowo	2021	104873,12	Środki własne
	Przebudowa z rozbudową drogi powiatowej w m. Kobylin (projekt)	2021	625555,00	Środki własne
	Przebudowa drogi powiatowej na odcinku Piątnica Włościańska - Kalinowo	2021	34450,00	Środki własne
	Przebudowa drogi powiatowej na odcinku Guty-Kokoszki	2021 2022	11167,00 446027,00	Środki własne
	Przebudowa Drogi powiatowej na odcinku Drozdowo-Rakowo	Przesunięto realizację na późniejsze lata	-	-
	Przebudowa drogi powiatowej na odcinku Czarnocin- Pęza	Przesunięto realizację na późniejsze lata	-	-
Gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa systemów wodno-kanalizacyjnych	2022	396912,50	Środki własne gminy Polski Ład
	Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w m. Drozdowo	2022	35000,00 63781,00	Środki własne gminy

Obszary interwencji	Planowana inwestycja	Termin realizacji	Koszty (zł)	Źródła finansowania
	Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w m. Piątnica	Przesunięto realizację na późniejsze lata	-	-
	Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w m. Dobrzyjałowo	2021	11068,77	Środki własne
Gmina Przytuły				
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Granty na OZE w Gminie Przytuły	29.10.2021-29.03.2023	1209851,06	RPOWP na lata 2014-2020
Gmina Śniadowo				
Gospodarka wodno-ściekowa	Remont z przebudową gminnej oczyszczalni ścieków w Śniadowie	30.03.2021r. - 17.11.2022r.	2995050	Środki własne Budżet Państwa z RFIL
	Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie Gminy Śniadowo	19.01.2021r. - 20.06.2022r.	803268	Środki własne Budżet Państwa z RFIL
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Termomodernizacja obiektu Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Śniadowie	Przesunięto realizację na późniejsze lata	-	Brak możliwości pozyskania środków zewnętrznych
	Instalacja OZE - fotowoltaika na obiektach użyteczności publicznej	14.04.2020r. - 11.08.2020r.	1901660	Środki własne PROWP
Gmina Wizna				
Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa ujęcia wody Wizna II wraz z odcinkiem wodociągu do stacji uzdatniania wody	W trakcie realizacji, zakończenie w 2024 r.	520 000	PROW, środki własne gminy
	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Wiźnie poprzez wyposażenie w zbiornik wyrównawczy wraz z zestawem pompowym do zbiorników	Zrezygnowano z realizacji	-	-
	Wyposażenie stacji w Wiźnie w agregat prądowłoczy o mocy 60 kW	2022	88 437	PROW, środki własne gminy
	Rozbudowa wodociągu w DN110 Wiźnie o 1,870 km w kierunku wsi Ruś (Witkowo)	2022	442 800	PROW, środki własne gminy
	Budowa odcinka wodociągu DN160 o dł. 0,730 km łączącego sieci wodociągowe Wizna i Stare Bożejewo	2021	194 340	PROW, środki własne gminy
	Wyposażenie sieci w zasuwy DN 80 szt. 20, DN 100 szt. 15, DN 150 szt. 18 na sieci wodociągowej Wizna	2022	129 091	PROW, środki własne gminy

Obszary interwencji	Planowana inwestycja	Termin realizacji	Koszty (zł)	Źródła finansowania
	Montaż wentylacji w budynku oczyszczalni ścieków w Wiźnie	Planowane do realizacji w 2024 r.	130 000	PROW, środki własne gminy
	Wymiana układu elektryczno-mechanicznego mieszadła w budynku oczyszczalni ścieków w Wiźnie	Planowane do realizacji w 2024 r.	130 000	PROW, środki własne gminy
	Montaż pomp retencji i pomp dekantacji	Planowane do realizacji w 2024 r.	130 000	PROW, środki własne gminy
	Wypożyczenie w agregat prądowłoczy o mocy 60 kW	2022	88 437	PROW, środki własne gminy
	Wypożyczenie w prasę oraz przyczepę do osadów	Planowane do realizacji w 2024 r.	800 000	PROW, środki własne gminy
Gmina Zbójna				
Zagrożenia hałasem	Przebudowa i rozbudowa drogi gminnej nr 104483B w miejscowości Wyk	2022 r.	1 973 338,42 (500 000)	środki własne + (dofinansowanie RFiL inwestycje lokalne)
	Przebudowa drogi gminnej Kuzie-Mingos	2022 r.	1 441 339,06 (1 330 760,08)	środki własne + (Polski Ład)
	Przebudowa i rozbudowa drogi gminnej nr 104477 Popiołki-Cieciory Etap I	2022 r.	2 151 297,08 (1 988 685,50)	środki własne + (Polski Ład)
	Przebudowa i rozbudowa drogi gminnej nr 104480B 104481B w miejscowości Siwki Etap I	2021 r.	442 666,88	środki własne
Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Marianowie				
Gleby	Działania związane z realizacją programu nauczania: Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych (kursy) w zakresie ekologicznych metod gospodarowania w rolnictwie, promowanie ekologicznej działalności gospodarczej i stosowania zasad gospodarowania wynikających z Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej	2021-2022	-	budżet szkoły środki własne

Źródło: opracowanie własne EKOTON Sp. z o.o. na podstawie danych z gmin powiatu łomżyńskiego oraz z Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Marianowie

Ponadto w latach 2021 i 2022 zrealizowano inne zadania związane z ochroną środowiska, takie jak:

- Gmina Jedwabne: Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Jedwabne' (2021 r.), koszt całkowity 43 901,45 zł (w tym z WFOŚiGW w Białymstoku - 30549,00 zł, wkład własny gminy 13 352,45 zł).
- Gmina Jedwabne: Modernizacja PSZOK (zakup samochodów ciężarowych specjalistycznych typu śmieciarka, samochodu ciężarowego specjalistycznego typu „hakowiec”, samochodu dostawczego z wywrotką o dmc do 3,5 tony, zakup pojemników do zbiórki odpadów komunalnych oraz kontenerów do zbierania odpadów budowlanych, zakup kontenerów magazynowych, zakup belownicy do belowania odpadów, zakup nowego wozu asenizacyjnego oraz ciągnika, utwardzenie działki) (2021-2022 r.), koszt całkowity 4371578,68 zł (w tym Rządowy Fundusz Polski Ład - 4002176,32 zł , wkład własny gminy: 369402,36 zł).
- Gmina Łomża: Usuwanie odpadów z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów i opakowań po nawozach i typu Big Bag (II kwartał 2022 r.) koszt 203 220,51 zł, sfinansowano ze środków NFOŚiGW oraz ze środków własnych.
- Gmina Łomża: Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Łomża (III-IV kwartał 2021r.), koszt 60 547,01 zł, sfinansowano ze środków WFOŚiGW oraz ze środków własnych.
- Miastkowo: Rozbudowa sieci wodociągowej (2022 r.), koszt 9840,00 zł sfinansowano z budżetu Gminy.
- Gmina Miastkowo: Przebudowa dróg (2021-2022), koszt 27 929,20 zł (2021 r.) sfinansowano z budżetu Gminy oraz 1416349,33 zł (2022 r.) sfinansowano z budżetu Gminy RFIL i RFRD.
- Gmina Nowogród: Usuwanie odpadów z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag z terenu Gminy Nowogród (2021 r.), koszt 36 470,06 zł, sfinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku oraz ze środków własnych rolników, od których zostały odebrane odpady.
- Gmina Nowogród: Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Nowogród (2021/2022), koszt 25 987,07 zł, sfinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz ze środków własnych gminy.

- Gmina Zbójna: Rewitalizacja budynku Centrum Kultury Kurpiowskiej w Zbójnej - termomodernizacja, pompa ciepła (2021-2022), koszt: 428 771,26 zł - środki własne i 364 372,56 zł - RPO WP.
- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Marianowie: Konkurs „Test wiedzy o rolnictwie ekologicznym”, akcja „Sprzątanie świata”, akcja zbiórki elektrośmieci, szkolenie „Dobre praktyki wodne”.

W celu ułatwienia oceny stopnia realizacji założonych przez powiat celów przygotowano zestawienie porównujące wytypowane wskaźniki monitoringu obrazujące zmiany stanu środowiska na terenie powiatu w ciągu roku 2021 i 2022.

Tab. 22. Wskaźniki monitorowania Programu ochrony środowiska w powiecie łomżyńskim

Obszar interwencji	Wskaźniki monitorowania stanu środowiska	Jednostka miary	Źródło informacji o wskaźniku	Wartość bazowa (2019 r.)	Wartość docelowa	Wartość w 2021 r.	Wartość w 2022 r.
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych	Mg/rok	GUS	23 287	Poniżej 23 287	27 635	28 196
	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych	Mg/rok	GUS	9	Poniżej 9	9	9
Zagrożenia hałasem	Długość dróg o nawierzchni twardej ulepszonej (drogi gminne i powiatowe razem)	km	GUS	689,4 (wartość z 2018 roku ze względu na brak danych)	Powyżej 689,4	Gminne 292,8 Powiatowe 449,0 Razem 741,8	Gminne 307,6 Powiatowe 456,7 Razem 764,3
Pola elektromagnetyczne	Punkty, w których zaobserwowano przekroczenia wartości dopuszczalnych	szt.	WIOŚ	0	0	0	0
Gospodarowanie wodami	Udział JCW o dobrym stanie	%	WIOŚ	0	Powyżej 0	100 % JCWPd w dobrym stanie 0 % JCWP w dobrym stanie	100 % JCWPd w dobrym stanie 0 % JCWP w dobrym stanie

Obszar interwencji	Wskaźniki monitorowania stanu środowiska	Jednostka miary	Źródło informacji o wskaźniku	Wartość bazowa (2019 r.)	Wartość docelowa	Wartość w 2021 r.	Wartość w 2022 r.
	Udział JCW o stanie chemicznym dobrym	%	WIOŚ	0	Powyżej 0	100 % JCWPd w stanie chemicznym dobrym 0 % JCWP w stanie chemicznym dobrym	100 % JCWPd w stanie chemicznym dobrym 0 % JCWP w stanie chemicznym dobrym
Gospodarka wodno-ściekowa	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej ogółem	dam ³	WIOŚ, GUS	3 963,7	Poniżej 3 963,7	4 330,0	4 276,8
	Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem	%	GUS	26,4	Poniżej 26,4	30,9	31,5
	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków	%	WIOŚ, GUS	21,2	Powyżej 21,2	22,3	22,8
	Wielkość oczyszczalni komunalnych w RLM	osoba	WIOŚ, GUS	6916	Powyżej 6916	6 916	6 916
	Długość sieci kanalizacyjnej	km	WIOŚ, GUS	89,0 (wartość z 2018 roku ze względu na brak danych)	Powyżej 89,0	92,6	92,7
	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej	km	WIOŚ, GUS	920,3 (wartość z 2018 roku ze względu na brak danych)	Powyżej 920,3	950,0	974,2
Zasoby geologiczne	Liczba eksploatowanych złóż kopalin	szt.	PIG	22	22	24	27
Gleby	Powierzchnia gruntów zrekultywowanych w ciągu roku	ha	Dane własne JST	0,57	Powyżej 0,57	0	5,91
	Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji	ha	Dane własne JST	174,51	Poniżej 174,51	174,61	171,25
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku	Mg	GUS	2310,34	Powyżej 2310,34	4 671,08	4912,65

Obszar interwencji	Wskaźniki monitorowania stanu środowiska	Jednostka miary	Źródło informacji o wskaźniku	Wartość bazowa (2019 r.)	Wartość docelowa	Wartość w 2021 r.	Wartość w 2022 r.
	Odpady komunalne zebrane w ciągu roku	Mg	GUS	11643	Powyżej 11643	12 049,38	12077,54
Zasoby przyrodnicze	Poziom lesistości	%	GUS	22,8	Powyżej 22,8	22,7	22,8
	Powierzchnia lasów	ha	GUS	30941,11	Powyżej 30941,11	30 778,77	30 820,87
	Powierzchnia parków, zieleni i terenów zieleni osiedlowej ogółem	ha	GUS	7,22	Powyżej 7,22	7,22	7,01
	Powierzchnia obiektów i obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronione ogółem	ha	GUS	35204,63	Powyżej 35204,63	35 204,63	35 204,63
	Powierzchnia gruntów zalesionych	ha	GUS	0,78	Powyżej 0,78	5,54	0,00
Zagrożenia poważnymi awariami	Liczba wystąpienia przypadków poważnych awarii	szt.	GIOŚ	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne EKOTON sp. z o. o. na podstawie „Wytucznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” (Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2015 r.), danych GUS (Bank Danych Lokalnych), danych PIG (Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce), danych ze Starostwa Powiatowego w Łomży.

6. WNIOSKI

Przedmiotowy „Raport z wykonania programu ochrony środowiska powiatu łomżyńskiego na lata 2021-2030 za okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2022 r.”, pokazuje zadania zrealizowane przez powiat w zakresie ochrony środowiska. Zadania te służyły poprawie środowiska naturalnego i wynikały z ww. Programu.

Fundamentalnym założeniem w tworzeniu Programów ochrony środowiska na wszystkich szczeblach - od krajowego do gminnego - jest, aby ich realizacja doprowadziła do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewniła skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyła warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Analiza zadań zrealizowanych w latach 2021-2022 pokazuje, że Starostwo Powiatowe w Łomży (wraz z jednostkami podległymi) oraz gminy z terenu powiatu łomżyńskiego podjęły działania w zakresie realizacji zadań wpisujących się w obszary interwencji:

- Zagrożenia hałasem - zadania takie jak: modernizacja istniejącej infrastruktury drogowej,
- Gospodarka wodno-ściekowa - zadania takie jak: rozwój nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej;
- Ochrona klimatu i jakości powietrza - zadania takie jak: termomodernizacja budynków, budowa instalacji OZE;

Niektóre z zadań wyznaczonych w „Programie ochrony środowiska powiatu łomżyńskiego na lata 2021-2030” wymagają znacznych nakładów finansowych, przez co nie dochodziło do ich realizacji bądź przesunięcia na lata następne. W takim przypadku ważną sprawą jest określenie priorytetów dla poszczególnych zadań i określenie konieczności ich wykonania w określonym czasie. Obowiązek aktualizacji Programów ochrony środowiska, umożliwia doprowadzenie zapisów Programu do zgodności z obowiązującymi przepisami jak również z aktualnymi potrzebami powiatu.

Podsumowując należy stwierdzić, że cele i priorytety założone w Polityce ekologicznej państwa sukcesywnie i w miarę możliwości ujęte są w „Programie ochrony środowiska powiatu łomżyńskiego na lata 2021-2030”. Powiat wprowadza w życie przepisy obowiązującego prawa, przez co prowadzi efektywne zarządzanie środowiskiem wsparte mechanizmami chroniącymi to środowisko.

SPIS RYCIN

RYC. 1. POŁOŻENIE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM.	6
RYC. 2. POWIAT ŁOMŻYŃSKI.	7
RYC. 3. GRANICE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO NA TLE PODZIAŁU FIZYCZNOGEOGRAFICZNEGO POLSKI.	8
RYC. 4. ZMIANA LICZBY LUDNOŚCI POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO W LATACH 2013-2022.	9
RYC. 5. DROGI KRAJOWE I WOJEWÓDZKIE PRZEBIEGAJĄCE PRZECZ POWIAT ŁOMŻYŃSKI.	17
RYC. 6. UDZIAŁ PROCENTOWY GLEB NA TERENIE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO.	36
RYC. 7. KORYTARZE EKOLOGICZNE NA OBSZARZE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO.	46

SPIS TABEL

TAB. 1. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIC UCIAŻLIWYCH W POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM	11
TAB. 2. OCENA STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH RZECZYNYCH NA TERENIE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO NA PODSTAWIE OCENY STANU GIOŚ 2014-2019 I OCENY EKSPERCKIEJ (WG KLASYFIKACJI OBOWIĄZUJĄCEJ OD 1 STYCZNIA 2022 R.)	20
TAB. 3. OCENA STANU (2019) JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO WG ROZPORZĄDZENIA MGMIŻŚ Z DNIA 11.10.2019 R. W SPRAWIE KRYTERIÓW I SPOSOBU OCENY STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH (Dz. U. 2019 POZ. 2148)	23
TAB. 4. ŻUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI W POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM W CIĄGU ROKU.	23
TAB. 5. DŁUGOŚĆ SIECI WODOCIĄGOWEJ I KANALIZACYJNEJ W POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM W LATACH 2019-2022 R.	24
TAB. 6. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE W POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI W CIĄGU ROKU.	26
TAB. 7. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE W POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM ODPROWADZONE W CIĄGU ROKU	26
TAB. 8. ŚCIEKI KOMUNALNE W POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM ODCZYSZCZANE W CIĄGU ROKU	27
TAB. 9. GROMADZENIE I WYWÓZ NIECZYSTOŚCI CIEKŁYCH W POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM.	28
TAB. 10. OSADY Z PRZEMYSŁOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM WYTWORZONE W CIĄGU ROKU.	29
TAB. 11. OSADY Z KOMUNALNYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM WYTWORZONE W CIĄGU ROKU.	29
TAB. 12. ŻŁOŻA KOPALIN NA TERENIE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO EKSPLOATOWANE W 2021 R.	30
TAB. 13. ŻŁOŻA KOPALIN NA TERENIE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO W 2022 R.	32
TAB. 14. ODPADY ZEBRANE NA TERENIE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO W LATACH 2019-2022.	39
TAB. 15. ODPADY ZMIESZANE ZEBRANE NA TERENIE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO W LATACH 2019-2022.	40
TAB. 16. ODPADY ZEBRANE SELEKTYWNIC NA TERENIE POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO W LATACH 2019-2022.	40
TAB. 17. ODPADY WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE Z WYŁĄCZENIEM ODPADÓW KOMUNALNYCH) W POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM.	43
TAB. 18. LASY W POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM.	43
TAB. 19. ZESTAWIENIE CELÓW I KIERUNKÓW INTERWENCJI W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO.	49
TAB. 20. WYKAZ ZREALIZOWANYCH ZADAŃ WŁASNYCH ZWIĄZANYCH Z OCHRONĄ ŚRODOWISKA W LATACH 2021 - 2022.	53
TAB. 21. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ MONITOROWANYCH WRAZ Z ICH FINANSOWANIEM.	59
TAB. 22. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM.	66

SPIS LITERATURY

1. Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska (Ministerstwo Środowiska, 2015 r.).
2. Program ochrony środowiska dla powiatu łomżyńskiego na lata 2021 - 2030.
3. Roczna ocena jakości powietrza w województwie podlaskim. Raport wojewódzki za rok 2021, GIOŚ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Białymstoku, 2022.
4. Roczna ocena jakości powietrza w województwie podlaskim. Raport wojewódzki za rok 2022, GIOŚ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Białymstoku, 2023.
5. Ocena poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2021 w województwie podlaskim, GIOŚ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Białymstoku, czerwiec 2022.
6. Ocena poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2022 w województwie podlaskim, GIOŚ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Białymstoku, czerwiec 2023.
7. Ocena hałasu komunikacyjnego na terenie województwa podlaskiego w roku 2021, GIOŚ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Białymstoku, grudzień 2022.
8. Ocena stanu akustycznego na terenie województwa podlaskiego w roku 2022, GIOŚ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Białymstoku, listopad 2023.

ZASOBY INTERNETOWE

1. Strona Głównego Urzędu Statystycznego - www.stat.gov.pl
2. Strona Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska - www.gios.gov.pl
3. Strona Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska - www.gdos.gov.pl oraz www.geoserwis.gdos.gov.pl
4. Strona Ministerstwa Środowiska - www.mos.gov.pl
5. Strona Natura 2000 - www.natura2000.gdos.gov.pl
6. Strona Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody - www.crfop.gdos.gov.pl
7. Strona Państwowego Instytutu Geologicznego - www.pgi.gov.pl